

BULLETIN

ODDĚLENÍ ANALYTIKY A SROVNÁVACÍHO PRÁVA

V tomto vydání najdete:

Aktuality v oblasti předpisů

České předběžné otázky

Nejvyšší soudy EU

Judikatura SDEU

Z judikatury ESLP

Aktuální předběžné otázky

Monitoring

Milí čtenáři,

letní měsíce Vám společně s naším oddělením přináší další číslo Bulletinu Oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu. Věříme, že je plně zajímavého čtení a upozorní Vás na nejdůležitější novinky z oblasti evropského práva.

Jako obvykle se můžete těšit na aktuality z mezinárodních i zahraničních soudů. Stranou však neponecháme ani judikaturu těch českých. Pro tentokrát je reprezentována rozhodnutími Nejvyššího soudu k opakovanému sjednávání pracovního poměru u akademických pracovníků a k možnosti uplatnění nároku proti pojistiteli solidárně zavázaného spoluškůdce.

Úvodní stránky Bulletinu nicméně patří aktualitám v unijní normotvorbě. Tentokrát jsme si pro Vás připravili přehled změn, které přináší Nařízení o ochraně osobních údajů (2016/679) a Směrnice o presumpci nevinny (2016/343). Z posledního období upozorňujeme i na srovnávací přehled o soudnictví na rok 2016 (EU Justice Scoreboard), který se zaměřuje na účinnost, kvalitu a nezávislost soudních systémů v členských státech EU.

Z judikatury Soudního dvora stojí za zmínku stanovisko generálního advokáta Watheleta k legalitě šíření hypertextových odkazů (GS Media). Evropský zatýkácí rozkaz se dostává opětovně na přetřes v rozhodnutí *Aranyosi a Căldăraru* týkajícím se přípust-

nosti vydávání do členských států v případě hrozby porušení článku 3 Úmluvy. Zapomenutý by neměl zůstat ani rozsudek Soudního dvora k určování příslušnosti k řízení o sporech z letecké dopravy (*Flight Refund*). Z pohledu českého příspěvku k rozhodovací praxi Soudního dvora nezbývá než zmínit rozsudek ve věci *Radlinger a Radlingerová*, který se zabývá otázkou přezkumu zneužívající smluvní klauzule z moci úřední v insolvenčním řízení.

Novinky dorazily také ze Štrasburku. Mají podobu další části skládky do mozaiky vztahu unijního práva a systému Úmluvy. Rozsudek *Avotiņš proti Lotyšsku* je nepochybně povinným čtením pro každého zájemce o evropské právo. Jedná se o první rozhodnutí ESLP k této problematice po negativním stanovisku Soudního dvora k přistoupení EU k Úmluvě. Důležitým je také s ohledem na skutečnost, že se týkal vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v kontextu nařízení Brusel I.

Ze zahraniční judikatury vybíráme rozhodnutí francouzského Kasačního soudu či rakouského Nejvyššího soudního dvora. První se vyjadřuje k výhradě veřejného pořádku v kontextu uznání rozhodnutí o výživném. Druhý se věnuje vlivu přestěhování dítěte na mezinárodní příslušnost soudů.

Za redakci přeje příjemné čtení
Dušan Sulitka

Obsah

Aktuality v oblasti právních předpisů	... 3
České předběžné otázky	... 4
Judikatura nejvyšších soudů s evropským prvkem	
Česká republika: Nejvyšší soud	... 5
Francie: Cour de cassation	... 8
Spojené království: The Supreme Court	... 9
Rakousko: Oberster Gerichtshof	... 10
Judikatura Soudního dvora Evropské unie	
Věc C-572/14 Austro-Mechana: nárok z delikttní a kvazidelikttní odpovědnosti ve smyslu nařízení Brusel I	... 11
Věc C-404/15 PPU a C-659/15 PPU Aranyosi a Căldăraru: vzájemná důvěra při předávání osob a nedostatečné vězeňské podmínky	... 12
Věc C-94/14 Flight Refund: povinnosti vnitrostátních soudů při určování příslušnosti k řízení o sporech z letecké dopravy v souvislosti s řízením o evropském platebním rozkazu	... 13
Věc C-160/15 GS Media: legalita šíření hypertextových odkazů	... 14
Věc C-559/14 Meroni: výhrada veřejného pořádku v režimu nařízení Brusel I	... 15
Věc C-117/15 Reha Training: sdělování chráněných děl v rámci poskytování zdravotnických služeb	... 16
Z judikatury ESLP	... 17
Aktuální žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce	... 19
Monitoring odborné literatury	... 24

Oddělení analytiky a srovnávacího práva

V případě zájmu o pravidelné zasílání můžete prostřednictvím emailu international@nsoud.cz požádat o zařazení na seznam odběratelů.

Dušan Sulitka, vedoucí

dusan.sulitka@nsoud.cz, tel. 541 593 473

Katarína Deáková, poradkyně

katarina.deakova@nsoud.cz, tel. 541 593 480

Ivona Večerková, poradkyně

ivona.vecerkova@nsoud.cz, tel. 541 593 343

Jan Bena, poradce

jan.bena@nsoud.cz, tel. 541 593 161

John A. Gealfow, poradce

john.gealfow@nsoud.cz, tel. 541 593 137

Alžběta Králová, poradkyně

alzbeta.kralova@nsoud.cz

Aktuality v oblasti právních předpisů

Nařízení o ochraně osobních údajů

Dne 27. 4. 2016 bylo vyhlášeno Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. Nařízení bylo přijato na základě čl. 16 odst. 2 SFEU jakožto součást reformního balíčku Evropské komise zaměřeného na ochranu údajů a nahrazuje stávající směrnici č. 95/46/ES [1]. Přímo aplikovatelný předpis má za cíl zejména modernizaci a zjednodušení legislativního rámce zaručujícího vysokou a jednotnou úroveň ochrany osobních údajů v rámci Evropské unie.

Mezi klíčové změny, které nařízení zavádí, patří v první řadě rozšíření územní působnosti, neboť se za určitých okolností uplatní i ve vztahu ke zpracovatelům a správčům, kteří nejsou usazeni v Evropské unii (čl. 3 odst. 2 a 3). Dále dochází ke striktnějšímu nastavení požadavků pro vyjádření souhlasu dotčené osoby se zpracováním dat (čl. 7 a 8) a zavedení výslovné úpravy práva na výmaz (tzv. právo být zapomenut, čl. 17), práva na přenositelnost údajů (čl. 20) a práva být informován o porušení práv na ochranu osobních dat (čl. 33 a 34). Nově jsou představeny i principy tzv. záměrné a standardní ochrany osobních údajů (čl. 25), povinnosti správce týkající se posuzování vlivu na ochranu osobních údajů (čl. 35), stejně jako povinnosti a úkoly nového subjektu, tzv. pověřence pro ochranu osobních údajů (čl. 37–39). Změny se dotknou také pravidel o postihu osob za porušení pravidel stanovených nařízením – správní pokuty dosahují výše až 20 milionů EUR, případně 4 % celkového celosvětového ročního obrátu firem (čl. 83).

Nařízení vstoupí v účinnost dne 25. 5. 2018, kdy se jeho pravidla stanou přímo vymahatelná ve všech členských státech Evropské unie.

Směrnice o presumpci nevinny

Dne 11. 3. 2016 byla v Úředním věstníku EU publikována směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. 3. 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen v průběhu trestního řízení před soudem.

S cílem postupného zavedení komplexního katalogu procesních práv podezřelých a obviněných osob v trestním řízení přijala Rada dne 30. 11. 2009 tzv. „cestovní mapu“⁴. V návaznosti na tento dokument byla doposud přijata směrnice 2010/64/EU o právu na tlumočení, směrnice 2012/13/EU o právu na informace v trestním řízení a směrnice 2013/48/EU o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu.

Nejnovějším počinem v oblasti posilování procesních práv obviněných osob v trestním řízení je směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/343/EU, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen při řízení před soudem. Cílem směrnice je posílit právo na spravedlivý proces v trestním řízení za současného stanovení minimálních pravidel. Členské státy tak budou muset zajistit, aby podezřelí a obvinění osoby byly považovány za nevinné do okamžiku zákonného prokázání viny. Na tuto zásadu se pak váže také právo nevypovídat a neobviňovat sám sebe. Na členské státy jsou také kladeny další

požadavky týkající se představování podezřelých a obviněných osob. Státy musí zajistit, aby tyto osoby nebyly v rámci soudního řízení nebo na veřejnosti představovány jakožto vinné v důsledku použití donucovacích prostředků spočívajících ve fyzickém omezení. Směrnice dále zakotvuje právo být přítomen při řízení před soudem, resp. právo na nové řízení před soudem, pokud tento požadavek v předchozím řízení nebyl dodržen.

Členskými státy je pro implementaci předmětné směrnice poskytnuta lhůta do 1. 4. 2018.

2016 EU Justice Scoreboard

Dne 11. 4. 2016 zveřejnila Evropská komise nový srovnávací přehled o soudnictví na rok 2016 (2016 EU Justice Scoreboard) [2] zaměřený na účinnost, kvalitu a nezávislost soudních systémů v členských státech Evropské unie. Údaje bývají každoročně shromážděny z různých zdrojů, mezi které patří zejména komise Rady Evropy pro hodnocení efektivnosti soudnictví (CEPEJ), Eurostat, Evropská síť rad pro justici (ENCJ), Síť předsedů nejvyšších soudů EU a Evropská síť pro justiční vzdělávání. Tento rok jsou do údajů navíc poprvé zahrnuty i výsledky průzkumů Eurobarometer, poskytující informace o vnímání nezávislosti justice z pohledu občanů a podniků.

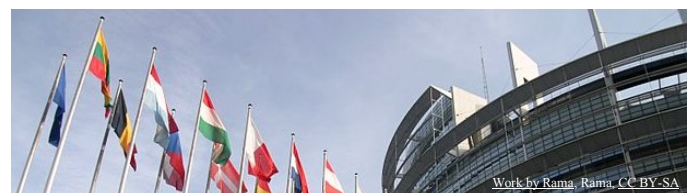
Mezi pozitivní výsledky srovnávání z pohledu České republiky lze jistě zařadit kratší délku řízení u občanskoprávních a obchodních sporů a lepší dostupnost soudního systému, spočívající zejména v čtenějším využití elektronických formulářových řízení (evropské řízení o drobných nárocích) a podpoře alternativních způsobů řešení sporů. Naopak nedostatky se objevily v oblasti využívání elektronických prostředků, a to konkrétně při komunikaci mezi soudy a účastníky a v souvislosti s online zveřejňováním soudních rozhodnutí. Zlepšování je dále potřeba také v oblasti vzdělávání soudců, používání informačních a komunikačních technologií u systému pro řízení věcí a zavádění norem stanovujících opatření ke snížení počtu nevyřízených věcí a maximální doby pro projednání věcí.

Každoroční zveřejňování srovnávacích přehledů si klade za cíl především motivovat členské státy v jejich úsilí o zdokonalení svých soudních systémů. Problematické aspekty, které v rámci srovnávání vyjdou najevo, jsou následně využity i pro formulování konkrétních doporučení pro zvýšení efektivity v jednotlivých členských státech.

Ivona Večerková a Katarína Deáková

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

[2] Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/files/justice_scoreboard_2016_en.pdf.

Work by Rama, Rama, CC BY-SA

České předběžné otázky

Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. 4. 2016 ve věci C-377/14 Radlinger a Radlingerová

Dokladem, že nadále není nouze o zajímavé případy v oblasti spotřebitelského práva, je mimo jiné případ ve věci předběžné otázky předložené Soudnímu dvoru Krajským soudem v Praze – Radlinger a Radlingerová proti FINWAY a.s. V dubnu vydal Soudní dvůr rozsudek v této věci, ve kterém se především vyslovil k otázce, zda je v rozporu s unijním právem, jestliže vnitrostátní úprava brání insolvenčnímu soudu projednat, zda se na dlužníky vztahují ustanovení směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách [1] a směrnice o smlouvách o spotřebitelském úvěru [2].

Skutkově šlo o případ poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 1 170 000 Kč, který byl zajištěn zástavním právem k nemovitým věcem. V tomto případě došlo k tomu, že věřitel na základě uzavřené smlouvy přistoupil k okamžitému zesplatnění celé výše dluhu s odůvodněním, že dlužníci zamlčeli exekuci na svůj majetek ve výši 4 285 Kč. Následně je věřitel upomínkou informoval, že svůj dluh nesplácí řádně a včas. Později, zatímco soud konstatoval úpadek dlužníků, pohledávky byly převzaty společností FINWAY, která do insolvenčního řízení přihlásila vůči dlužníkům dvě pohledávky - první ve výši 3 045 991 Kč (coby zajištěnou) a druhou, zahrnující smluvní pokutu ve výši 1 359 540 (coby nezajištěnou). Dlužníci výši pohledávek popřeli, neboť dle jejich názoru byla úvěrová smlouva uzavřena v rozporu s dobrými mravy a podali v dané věci incidenční žalobu. Vnitrostátní úprava nicméně neumožňovala podání této žaloby vůči zajištěné pohledávce. Vznikla tak otázka, zda byla taková vnitrostátní praxe v souladu s unijním právem.

Vzhledem k uvedenému předložil Krajský soud v Praze Soudnímu dvoru předběžné otázky, jejichž smyslem zejména bylo zjistit, zda unijní právo brání tomu, aby vnitrostátní zákon umožňoval přezkoumávat pravost, výši nebo pořadí uspokojení pohledávky výhradně na základě incidenční žaloby (a tedy nikoliv z moci úřední) a dále zda je v rozporu s unijním právem omezení možnosti dlužníka podat incidenční žalobu. V závislosti na odpovědích navazovaly další doplňující otázky.

Soudní dvůr ohledně problematiky zkoumání zneužívající povahy smluvní klauzule z moci úřední konstatoval, že směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách a o smlouvách o spotřebitelském úvěru je třeba vykládat v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní úpravě, která takový přezkum z moci úřední neumožňuje. Členské státy mají povinnost zajistit, aby existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících klauzulí ve vztazích se spotřebiteli. Nerovné postavení stran v takovém případě může být narovnáno pouze pozitivním zásahem ze strany soudu. Vnitrostátnímu soudu tak musí být umožněno zkoumat zneužívající povahu klauzule z moci úřední. Soud zároveň nemá pouze možnost, ale přímo povinnost zkoumat případnou zneužívající povahu klauzule. Jestliže je příslušná vnitrostátní právní úprava v rozporu s uvedeným, příslušné vnitrostátní orgány mají povinnost tuto úpravu vykládat ve světle znění a účelu směrnice.

Stanovisko generálního advokáta ze dne 14. 6. 2016 ve věci C-432/15 Baštová

Generální advokát Nils Wahl přednesl dne 14. 6. 2016 své sta-

novisko ve věci Baštová, která se týkala problematiky daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) v případě poskytování služeb spočívajících v péči o vlastní a cizí koně a jejich přípravě na dostihy.

V původním řízení se jednalo o spor mezi Odvolacím finančním ředitelstvím a poskytovatelkou těchto služeb, která svou činnost klasifikovala jako zdanitelné plnění spadající do snížené sazby DPH. Dle názoru paní Baštové byly služby, které poskytovala, poskytováním služeb za úplatu ve smyslu směrnice o DPH [3], a tudíž zdanitelným plněním, ze kterého jí vyplýval nárok na odpočet DPH. Zároveň se domnívala, že povaha daných služeb naplňuje podmínku „využívání sportovních zařízení“ pro jejich zařazení do snížené sazby daně ve smyslu směrnice. Orgány finanční správy byly diametrálně odlišného názoru a měly především za to, že poskytování vlastních koní pro dostihy nenaplňovalo znaky poskytování služeb za úplatu (neboť ta vyplývala z ceny v případě nejisté výhry koně), a tudíž zde nebyl nárok na odpočet daně. Finanční správa byla zároveň přesvědčena, že péče o cizí koně nepodléhala snížené sazbě daně, neboť nešlo o „využívání sportovních zařízení“.

Věci se posléze zabýval Nejvyšší správní soud, který předložil Soudnímu dvoru předběžné otázky, jejichž podstatou zejména bylo, zda je možné poskytování vlastních koní pro účast v dostizích považovat za poskytování služeb za úplatu (která, představována cenou v dostihu a není jistá) a jak je třeba z pohledu snížené sazby DPH nahlížet na poskytování péče o koně, jejíž součástí je nejen jejich trénování pro účast v dostizích, ale i běžná péče, krmení, ustájení apod.

Generální advokát ohledně povahy služeb coby zdanitelného plnění uvedl, že služby poskytované paní Baštovou měly ekonomickou povahu a byly prováděny za účelem zisku. Jednalo se tak o poskytování služeb, které byly zdanitelným plněním. Vznikl jí proto nárok na odpočet DPH (v souvislosti s vlastními náklady na provozování této činnosti). Ohledně možného zařazení péče o koně, která je spojena jak s běžnou péčí o koně na jedné straně i jejich trénováním na dostihy na straně druhé, generální advokát konstatoval, že „využívání sportovních zařízení“ je třeba chápat úzce, a to v souvislosti s provozováním sportovní činnosti jednotlivci. Může se tak jednat o trénování koní na dostihy, ale nikoliv již o jejich ustájení, krmení apod. S ohledem na to, že v předmětném případě běžná péče o koně převládala, poskytování těchto služeb jako celku spolu s trénováním koní není možné jako celek považovat za využívání sportovních zařízení, a tudíž zde není použitelná snížená sazba daně.

NOVÉ PŘEDBĚŽNÉ OTÁZKY

Věc C-528/15 Al Chodor

Předběžná otázka předložená Nejvyšším správním soudem v říjnu minulého roku spočívala v posouzení, zda má samotná skutečnost, že zákon nevymezil objektivní kritéria pro posuzování vážného nebezpečí útěku cizince [čl. 2 písm. n) nařízení č. 604/2013], za následek neaplikovatelnost institutu zajištění dle čl. 28 odst. 2 téhož nařízení?

Věc C-638/15 Eko-Tabak

Listopadová předběžná otázka Nejvyššího správního soudu z minulého roku se týká posouzení, zda lze sušené, plošné, ne-

pravidelné, částečně odřapíkové tabákové listy a/nebo jejich části, které prošly procesem primárního sušení a následného řízeného vlhčení, se zjištěnou přítomností glycerinu, které lze po jednoduchých úpravách (nadrčením nebo ručním nařezáním) kouřit, považovat za tabákové výrobky ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. c) bod ii), respektive čl. 5 odst. 1 písm. a) Směrnice Rady 2011/64/EU o struktuře a sazbách spotřební daně z tabákových výrobků. Jestliže nikoliv, zda brání čl. 5 ve spojení s čl. 2 Směrnice Rady 2011/64/EU o struktuře a sazbách spotřební daně z tabákových výrobků (kodifikované znění) takové vnitrostátní právní úpravě členského státu, která podrobuje spotřební dani z tabákových výrobků i tabák neuvedený v čl. 2 a čl. 5 Směrnice Rady 2011/64/EU o struktuře a sazbách spotřební daně z tabákových výrobků (kodifikované znění), který je určen k jinému

účelu, než ke kouření, současně jej však je možno kouřit (je ke kouření způsobilý či vhodný) a je upravený pro prodej konečnému spotřebiteli?

Jan Bena

[1] Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách.

[2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008, o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS.

[3] Směrnice Rady 206/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty.

Judikatura nejvyšších soudů s evropským prvkem

Nejvyšší soud České republiky, Brno, Michal Klajban, CC BY-SA 3.0 Umpřítel

Česká republika: Nejvyšší soud

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1860/2015

Založení mezinárodní příslušnosti dle čl. 24 nařízení Brusel I při existenci prorogační doložky

Nejvyšší soud České republiky ve svém rozsudku ze dne 24. 2. 2016 posuzoval účinky prorogační doložky a možnost založení mezinárodní příslušnosti soudu na základě čl. 23 nařízení Brusel I ve vztahu k čl. 24, upravující specifický případ tzv. podřízení se příslušnosti.

V předmětné věci dva ruští občané uzavřeli na území České republiky smlouvu o půjčce, v rámci níž sjednali prorogační doložku povolávající k rozhodnutí sporu „soud bydliště věřitele“. V rámci navazujícího řízení se soudy prvního a druhého stupně zabývaly nejenom otázkou určení místa bydliště věřitele, ale také hodnocením platnosti prorogační doložky. Odvolací soud v konečném důsledku prohlásil sjednanou doložku za neplatnou s odkazem na § 89 o. s. ř., dle něhož se strany mohou dohodnout na místní příslušnosti jiného soudu pouze v obchodní věci.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval povahou předmětného ujednání a konstatoval, že vzhledem k prokázané existenci mezinárodního prvku je na prorogační doložku v dané věci třeba nahlížet jako na ujednání o pravomoci (mezinárodní příslušnosti) a nikoli jako na dohodu o místní příslušnosti ve smyslu § 89 a o. s. ř., jak nesprávně posoudil odvolací soud. Prorogační doložka totiž může směřovat nejen na soud či soudy určitého členského státu, ale i na soud, který není explicitně určen, ale je určitelný na základě kritérií uvedených v doložce.

V rámci posuzování mezinárodní příslušnosti českých soudů Nejvyšší soud zdůraznil, že v projednávaném případě je vzhledem k aplikační přednosti unijních předpisů nutno postupovat dle pravidel obsažených v nařízení Brusel I. S ohledem na pro-

cesní postup žalovaného Nejvyšší soud v první řadě zohlednil ustanovení čl. 24 nařízení Brusel I, týkající se tzv. podřízení se příslušnosti, tedy situace, kdy se žalovaná strana účastní jednání před soudem, aniž by namítala jeho nepřislušnost. Z judikatury Soudního dvora [1] totiž Nejvyšší soud dovodil, že tato konkludentní volba soudu má přednost před ostatními pravidly soudní příslušnosti, a to včetně sjednané příslušnosti dle čl. 23. V tomto ohledu tak byl nucen posoudit otázku, zda byla v daném případě žalovaným vznesena námitka nepřislušnosti soudu ještě před zaujetím stanoviska, které je podle českého práva považováno za první obranu ve věci [2]. V projednávané věci bylo přitom za první obranu ve věci třeba považovat odpověď žalovaného na výzvu soudu prvního stupně ze dne 17. 3. 2014, v níž se žalovaný vyjádřil k věci samé, avšak mezinárodní příslušnost soudu nijak nerozporoval; naopak, během prvního jednání ve věci dne 27. 5. 2014 dokonce s mezinárodní příslušností českých soudů výslovně souhlasil.

Nejvyšší soud se tedy ve výsledku nemusel zabývat otázkou platnosti prorogační doložky či splnění požadavků stanovených v čl. 23 nařízení Brusel I, neboť dospěl k závěru, že mezinárodní příslušnost českých soudů je založena v souladu s čl. 24 nařízením Brusel I, který je třeba aplikovat přednostně.

Ivona Večerková

[1] Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. 6. 1981 ve věci C-150/80 Elefanten Schuh GmbH proti Pierru Jacqumainovi.

[2] Viz také např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Nd 336/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 21 Cdo 2513/2014 Opakované sjednávání pracovního poměru u akademických pracovníků

Nejvyšší soud České republiky se v rozsudku ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 21 Cdo 2513/2014, zabýval otázkou, zda u akademických pracovníků vysokých škol, na které se vztahoval zákon o vysokých školách ve znění účinném do 31. 12. 2009 [1], byla možnost opakovaného sjednávání pracovního poměru na dobu určitou omezena ustanovením § 39 odst. 2 zákoníku práce [2].

Žalobce se před obecnými soudy konkrétně domáhal, aby bylo určeno, že pro sjednání trvání pracovního poměru mezi účastníky na dobu určitou od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2011 nebyly splněny podmínky uvedené § 39 odst. 2 až 4 zákoníku práce. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že jeho pracovní poměr, sjednaný na dobu určitou do 15. 5. 1992, byl opakovaně prodlužován pozdějšími dodatky k pracovní smlouvě. Pro sjednání trvání pracovního poměru na dobu určitou od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2011 však již nebyly splněny podmínky, neboť předmětná změna byla sjednána po více než dvou letech po vzniku pracovního poměru a její účinnosti bezprostředně předcházela tentýž pracovní poměr.

Nejvyšší soud dospěl v dané věci k závěru, že pracovněprávní vztahy akademických pracovníků vysokých škol, mezi které patřil i žalobce, se řídí zákoníkem práce, jen jestliže zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Zvláštním právním předpisem týkajícím se pracovněprávních vztahů akademických pracovníků vysokých škol je zákon o vysokých školách, který (ve znění účinném do 31. 12. 2009) stanovil, že pracovní poměr akademických pracovníků lze sjednat na dobu určitou, zpravidla v délce pěti let, a že pracovní poměr na dobu určitou lze sjednat opakovaně nebo dohodou účastníků prodlužovat. Jednalo-li se proto o pracovní poměr na dobu určitou uzavřený mezi vysokou školou a jejím akademickým pracovníkem podle ustanovení § 70 odst. 4 zákona o vysokých školách, který byl zvláštním právním předpisem ve smyslu ustanovení § 39 odst. 3 písm. a) zákoníku práce, omezení uvedené v ustanovení § 39 odst. 2 zákoníku práce se podle Nejvyššího soudu na tento pracovní poměr nevztahovalo.

Na tomto závěru nemohla dle předmětného rozsudku nic změnit ani okolnost, že ustanovení § 70 odst. 4 zákona o vysokých školách, podle něhož bylo postupováno při prodloužení pracovního poměru žalobce a žalované dohodou o změně pracovní smlouvy ze dne 8. 10. 2009, nebylo v souladu se směrnicí 1999/70 [3], neboť do něj nebylo promítnuto žádné z opatření k předcházení zneužití, které vzniká využitím po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou.

Ustanovení 5 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou [4], která je přílohou směrnice 1999/70, jejímž účelem je provedení uvedené rámcové dohody, nemá dle Nejvyššího soudu přímý účinek, a to již proto, že k takovému účinku není splněna podmínka dostatečné přesnosti a bezpodmínečnosti uvedeného ustanovení. Ve vztahu k ustanovení § 70 odst. 4 zákona o vysokých školách nemá uvedené ustanovení směrnice 1999/70 obsažené v její příloze ani nepřímý účinek, neboť ustanovení § 70 odst. 4 zákona o vysokých školách, které umožňovalo opakované sjednávání a prodlužování pracovního poměru u akademických pracovníků vysokých škol bez jakéhokoli omezení, bylo v rozporu se zněním a účelem směrnice, a proto jeho eurokonformní výklad, který by nebyl contra legem, není možný. Okolnost, že ve vztahu k akademickým pracovníkům vysokých škol nelze výkladem ustanovení § 70 odst. 4 zákona o vysokých školách dosáhnout výsledku předepsaného směrnicí 1999/70, však nemůže podle názoru dovolacího soudu vést k závěru, že ustanovení § 70 odst. 4 zákona o vysokých školách nebylo možné na trvání pracovního poměru u akademických pracovníků vysokých škol použít. Uvedené ustanovení zákona o vysokých školách bylo až do 31. 12. 2009 součástí právního řádu České republiky, a proto bylo až do pozbytí jeho účinnosti novelou zákona o vysokých školách provedenou zákonem č. 110/2009 Sb. [5] třeba přes rozpor tohoto ustanovení se zněním a účelem směrnice 1999/70 postupovat při sjednávání a prodlužování pracovního poměru akademických pracovníků vysokých škol uzavřeného na dobu určitou podle něj a nikoliv podle ustanovení § 39 odst. 2 zákoníku práce.

Dušan Sulitka

[1] Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění účinném do 31. 12. 2009.

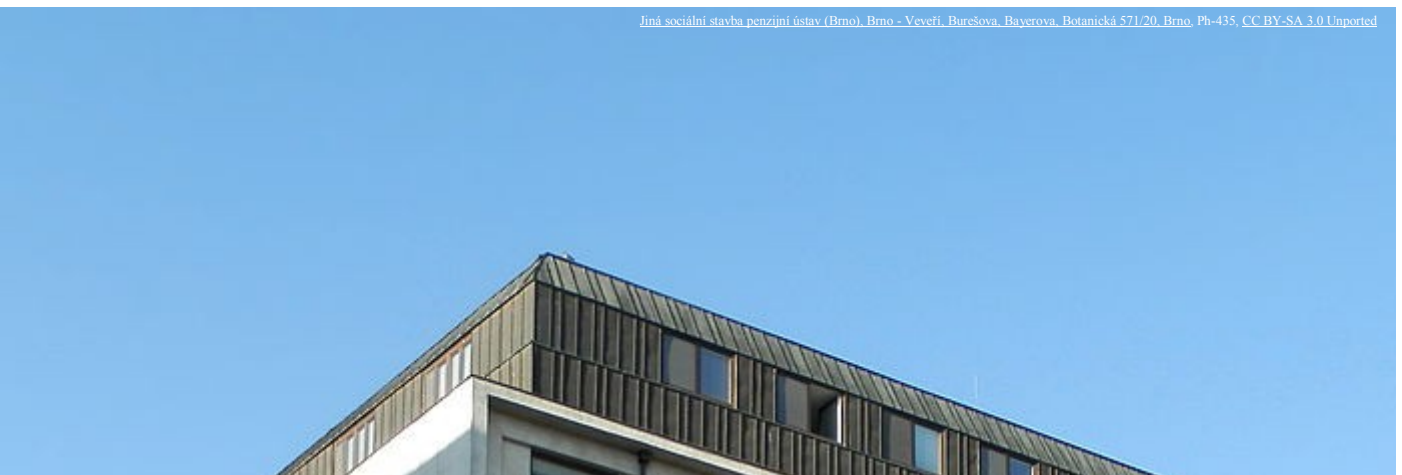
[2] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. 6. 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS.

[4] Rámcová dohoda o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřená mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS.

[5] Zákon č. 110/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů.

Jiná sociální stavba penzijního ústavu (Brno, Brno - Veverí, Burešova, Bayerova, Botanická 571/20, Brno, Ph-435, CC BY-SA 3.0 Unported)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1941/2015 Místo plnění závazku v případě přeshraniční kupní smlouvy

Nejvyšší soud se v lednovém rozsudku zabýval neustále aktuální problematikou mezinárodní příslušnosti soudů v režimu nařízení Brusel I [1]. Ve věci šlo o odpověď na otázku, zda je při určování „místa plnění závazku“ v případě přeshraniční kupní smlouvy třeba pohlížet na dodání zboží a jeho zaplacení jako na dva dílčí závazky s rozdílným místem plnění, nebo zda je soud v místě dodání zboží mezinárodně příslušný i pro spory z nezaplacení kupní ceny.

Spor se týkal obchodní společnosti se sídlem v České republice, která se zavázala vyrobit a dodat snowboardové vybavení společnosti se sídlem v Polsku. Český dodavatel neobdržel od druhé smluvní strany sjednanou kupní cenu a v návaznosti na to zahájil soudní řízení proti odběrateli pro nezaplacení sjednané smluvní pokuty před soudem v České republice. Ačkoliv prvostupňový soud neměl vůči své mezinárodní příslušnosti výhrady a žalovanou částku přiznal, odvolací soud se k věci postavil jinak a v otázce mezinárodní příslušnosti dal zapravdu polskému odběrateli, který tvrdil, že zde nebyly mezinárodně příslušné české soudy. Důvodem měla být skutečnost, že místem plnění závazku jako celku bylo sídlo žalovaného, tedy Polska.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal žalobce dovolání, ve kterém namítal zejména nesprávné právní posouzení mezinárodní příslušnosti českých soudů s poukazem na to, že význam „místa plnění závazku“ ve smyslu nařízení Brusel I nebyl dosud dovolacím soudem judikován. Dovolatel měl za to, že místem plnění závazku, pokud jde o dílčí závazek žalovaného zaplatit kupní cenu, je Česká republika a ve věci jsou tudíž příslušné české soudy. Zároveň poukázal na odlišné řízení týkající se náro-

ků z vad zboží, které úspěšně probíhalo v České republice.

Nejvyšší soud s odkazem na existující judikaturu Soudního dvora [2] uvedl, že místem, kde měl být závazek splněn, bylo v posuzovaném případě Polsko, neboť mezinárodní příslušnost soudu je třeba posuzovat právě dle místa dodání zboží, a to i pokud jde o spor z nezaplacené kupní ceny. Příslušnost dle místa dodání je tak třeba považovat za určující. Nejvyšší soud nadto poznamenal, že v dané věci, kdy se jednalo o zaplacení smluvní pokuty z nedodržení závazku kupujícího uhradit kupní cenu, je možné podpůrně vycházet i z nařízení Řím I [3], neboť nařízení Brusel I a Řím I se vzájemně doplňují. Z nařízení Řím I přitom plyne, že právem rozhodným pro smlouvu se řídí zejména výklad, plnění závazků vyplývajících ze smlouvy i důsledky porušení těchto závazků vč. vzniku závazku zaplatit smluvní pokutu. Tato skutečnost tak dále podporuje uvedený výklad Nejvyššího soudu.

Jan Bena

[1] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

[2] Především rozsudek Soudního dvora EU ze dne 3. 5. 2007 ve věci C-386/05 Color Drack GmbH proti Lexx International Vertriebs GmbH.

[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 4210/2013 Dopravní nehoda a přímý nárok pojišťovny vůči pojistiteli solidárně zavázaného spoluškůdce

Nejvyšší soud České republiky v závěru loňského roku objasnil otázku, zda má pojistitel jednoho ze solidárně zavázaných škůdců odpovídajících za škodu způsobenou při dopravní nehodě právo na vypořádání podle míry účasti jednotlivých osob na dopravní nehodě přímo proti pojistitelům těchto osob, pokud poskytl plnění za způsobenou škodu v rozsahu plném, resp. vyšším než odpovídá míře účasti jím pojištěné osoby. Dle názoru odvolacího soudu, který potvrzuje rozsudek prvostupňového soudu, takový nárok dán není, žalobce, tedy německou pojišťovnu, nelze totiž považovat za poškozeného ve smyslu zákona č. 168/1999 Sb.

Skutkový stav lze shrnout následovně. Na území České republiky došlo při srážce automobilu Nissan a motocyklu Kawasaki řízeného německým cyklistou k dopravní nehodě, přičemž paní C. sedící v okamžiku střetu taky na motocyklu utrpěla zranění. Paní C. následně uplatnila nárok na náhradu nákladů vynaložených na léčení u žalobce jakožto pojistitele odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motocyklu Kawasaki. Dle tvrzení žalobce, německé pojišťovny, jí byly tyto náklady ve výši žalované částky žalobcem uhrazeny.

Nejvyšší soud se nejprve vypořádal s otázkou, zda je v projednávaném případě pro posouzení možného nároku pojistitele jednoho ze solidárně zavázaných škůdců proti pojistiteli dalšího z takto solidárně zavázaných škůdců rozhodné německé právo. Mezinárodně právní předpis, v daném případě

Úmluvu o právu použitelném pro dopravní nehody, aplikovat nebylo možné, její působnost se totiž nevztahuje na subrogaci práv z poškozeného na pojistitele, který jej odškodnil, vůči škůdci. Aplikace přímo použitelného předpisu Evropské unie, Nařízení Řím II, taktéž nepřipadala v úvahu z důvodu nesplnění podmínky časové působnosti. Soud tedy postupoval podle vnitrostátních kolizních předpisů, konkrétně podle zákona o mezinárodním právu soukromém, který sice neobsahuje kolizní normu na určení předmětného regresního vztahu, aplikací § 15 lze však per analogiam dospět k stanovení hraničního určovatele. Správnému koliznímu uspořádání vztahů pak odpovídá použití hraničního určovatele místa, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá nárok na náhradu škody. Pro posouzení nároku žalobce jsou tedy rozhodné české předpisy, přičemž relevantním předpisem bude zejména zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě.

Nejvyšší soud tak při výkladu vnitrostátních předpisů dospěl k dílčímu závěru, že přímý způsob vypořádání pojistitele jedné z osob odpovědných za škodu způsobenou při dopravní nehodě, poskytl-li poškozenému plnění ve vyšším rozsahu, než odpovídá míře účasti jím pojištěné osoby, má výplatou takového plnění právo na vypořádání dle míry účasti dalších osob na nehodě přímo vůči pojistitelům těchto osob.

K možnosti žalobce uplatňovat nárok proti žalovanému jako pojistiteli dalšího solidárně zavázaného spoluškůdce pak dospěl dovolací soud na základě aplikace unijních předpisů. Dle tzv. čtvrté směrnice o pojištění motorových vozidel Evropského parlamentu a Rady 2000/26/ES mají členské státy povinnost zajistit, aby poškození měli přímý nárok vůči pojišťovací osobou, která odpovídá za škodu vzniklou v důsledku dopravní nehody. Poškozeným se přitom ve spojení s čl. 1 směrnice 72/166/ES rozumí jakákoli osoba, která má právo na náhradu jakékoli věcné škody nebo škody na zdraví způsobené vozidly.

V případě interpretačních pochybností musí být dle konstantní judikatury Soudního dvora text příslušných ustanovení vykládán ve světle verzí v jiných úředních jazycích. Srovnání jednotlivých jazykových verzí (personne lésée ve francouzštině, injured party v angličtině, Geschädigter v němčině, poškozený v slovenštině) zde přitom dle Nejvyššího soudu spíše naznačoval, že daný výraz se nemusí nutně vztahovat na osobu, které vznikla újma bezprostředně, ale také na osobu, které újma vznikla nepřímou. Tento závěr lze nicméně vnímat pouze relativně, tzv. třetí směrnice Rady č. 90/232 o sblížení právních předpisů týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motoro-

vých vozidel totiž používá pro český ekvivalent „poškozený“ pojmy victim nebo francouzský victime, které spíše odkazují na osobu, již bezprostředně vznikla újma. V případě existence obdobných rozdílů v jazykových verzích je nutné unijní právo interpretovat s ohledem na celkovou systematiku a účel právní úpravy. Cílem této úpravy je přitom dle názoru dovolacího soudu zlepšení právního postavení poškozených v důsledku dopravních nehod motorových vozidel, které se staly mimo členský stát bydliště těchto osob, a to možností uplatnit svůj nárok přímo vůči pojišťovně. Úprava tak v první řadě chrání poškozeného, který při přeshraničním vymáhání musí čelit obtížím typu cizí právní systém či cizí jazyk. Směrnice tedy řeší především právní postavení poškozené a její přímý nárok naproti pojistiteli škůdce. Pro posouzení nároku pojistitele, poskytl-li poškozené plnění, není přitom podstatné posouzení, zda má postavení poškozené. Podstatná je skutečnost, že výplatou takového plnění přešlo na pojistitele podle míry účasti jednotlivých osob na dopravní nehodě právo poškozené na vypořádání. Nejvyšší soud tak závěr odvolacího soudu o nedůvodnosti žalobního nároku opírajícího se rovněž o výklad unijního práva označil za nesprávný a rozsudek odvolacího soudu zrušil.

Katarína Deáková

Francie: Cour de cassation

Rozhodnutí Kasačního soudu Francie ze dne 25. 5. 2016, č. 15–21.407 Uznání rozhodnutí o výživném a výhrada veřejného pořádku

V květnu se francouzský Kasační soud vyjádřil k otázce uznání cizího rozhodnutí v kontextu nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností („nařízení o výživném“), respektive k otázce možnosti odepření uznání z důvodu zjevného rozporu s veřejným pořádkem.

Pan X., jemuž byla rozsudkem soudu v Bath (Spojené království) uložena vyživovací povinnost vůči své bývalé manželce, před francouzskými soudy rozporoval uznání předmětného rozsudku z důvodu zjevného rozporu s veřejným pořádkem ve smyslu článku 24 nařízení. Tento svůj závěr odůvodnil tvrzením, že paní Y. založila mezinárodní příslušnost soudů Spojeného království podvodem, když vytvořila fiktivní domicil ve Spojeném království, přičemž soud v Bath se touto jeho námitkou vůbec nezabýval. Současně stěžovatel ve smyslu článku 24 nařízení o výživném poukázal na další důvod odepření uznání, když mu nebylo v dostatečném předstihu doručeno oznámení o nařízeném jednání (obdržel jej devět dnů před samotným jednáním).

Kasační soud tvrzením stěžovatele nepřisvědčil a ztotožnil se s rozsudkem odvolacího soudu, jelikož nelze uzavřít, že cizí rozhodnutí bylo vydáno v důsledku podvodu z pouhého důvodu, že stěžovatelova manželka pobývala ve Francii, nikoli ve Spojeném království. Současně konstatoval, že data jednání byla stěžovateli sdělena a jeho absence byla důsledkem nedostatku řádné péče vzniklé na jeho straně. I v tomto ohledu tedy označil námitky obsažené v kasační stížnosti za nedůvodné.

Kasační soud se tak sice velice stručně, ale věcně (jak je u něj ostatně zvykem) vyjádřil k otázce namítaného podvodného založení příslušnosti v kontextu výhrady veřejného pořádku, přičemž námitkám stěžovatele nepřisvědčil. V souladu se zásadou vzájemné důvěry tak pouze odkazuje na již provedené posouzení mezinárodní příslušnosti ze strany britských soudů, které žádným způsobem nezpochybnuje. Ani doručení oznámení o konání jednání devět dnů předem neoznačil za důvod pro odmítnutí uznání rozhodnutí a snahám o „nabourání“ systému uznávání v rámci nařízení tak nevyhověl.

Alžbeta Králová

Spojené království: The Supreme Court

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2016, sp. zn. [2016] UKSC 15 Postoupení věci k projednání vhodněji umístěnému soudu

Nejvyšší soud Spojeného království se měl ve věci N. příležitost vyjádřit k interpretaci článku 15 nařízení Brusel II bis [1], který představuje možnost postoupit věc vhodněji umístěnému soudu, než je soud určený na základě článku 8 nařízení Brusel II bis, za předpokladu, že je takové postoupení v zájmu dítěte.

Rodiče se v roce 2011 přestěhovali z Maďarska do Anglie. V lednu 2012 a květnu 2013 se jim narodily postupně dvě dcery. S ohledem na podmínky, ve kterých rodina žila (podmínky „extrémní nečistoty“) a okolnosti, za kterých se narodila mladší dcera, kdy nebyla poskytnuta žádná prenatální péče ani zdravotní péče v průběhu porodu, jenž proběhl doma, byly děti odebrány z péče rodičů a předány do náhradní péče (se zachováním možnosti styku pro rodiče). V lednu 2014 bylo zahájeno řízení o péči o nezletilé, přičemž místní orgány předně ověřovaly, zda se na území Maďarska nacházejí rodinní příslušníci, kteří by mohli o děti pečovat. Maďarský ústřední orgán navrhl přemístění dětí do Maďarska a upozornil, že adoptovat maďarského státního příslušníky může pouze maďarský občan. Matka v rámci řízení sdělila svůj úmysl vrátit se do Maďarska (což také učinila) a požádala o postoupení vhodněji umístěnému soudu na základě článku 15 nařízení Brusel II bis.

Soud prvního stupně konstatoval, že jsou splněny podmínky pro aplikaci článku 15 a postoupení soudům v Maďarsku je v zájmu nezletilých, požádal proto maďarské soudy, aby v dané věci převzaly příslušnost. Opatrovník dětí a místní orgán se proti rozhodnutí neúspěšně odvolali a opatrovník se následně domáhal změny rozhodnutí i u Nejvyššího soudu.

Pro Nejvyšší soud bylo klíčovým posouzení nejlepšího zájmu dítěte, který představuje pro dítě dodatečnou záruku konzistentní s právy plynoucími z článku 24 Listiny základních práv EU. Nejvyšší soud zdůraznil, že koncept „vhodněji umístěného“ soudu a „nejlepšího zájmu“ jsou sice vzájemně provázané, musí být nicméně posuzovány samostatně. Základní otázkou tak je, zda je v nejlepším zájmu dítěte postoupení věci k projednání jinému soudu (bez ohledu na výsledek řízení), musí být ale zohledněn i vliv postoupení na blaho dítěte a na možnosti soudu rozhodujícího o výsledku řízení. Nejvyšší soud konstatoval, že je potřeba posuzovat krátkodobé i dlouhodobé důsledky rozhod-

nutí o postoupení: z krátkodobého hlediska by byly nezletilé vytrženy z prostředí, ve kterém prosperují, a byly by umístěny do prostředí, které je pro ně zcela neznámé a o kterém britské orgány nic nevědí. Z dlouhodobého hlediska by bylo důsledkem vyloučení možnosti vyrůstat ve stávajícím prostředí. V zájmu nezletilých přitom není, aby bylo řízení o jejich budoucnosti postoupeno soudu, který nebude moci zvažovat jednu z možností, která je navíc dle odborných pracovníků se znalostí případu a dětí současně možností nejlepší. Nejvyšší soud upozornil, že tímto v žádném případě nepředjímá výsledek řízení, jelikož je potřeba zvažovat mnoho dalších aspektů, zejména původ nezletilých a jejich příbuzenství v Maďarsku. Soudce prvního stupně nicméně nezohlednil, do jaké míry by bylo možné dosáhnout stejných výsledků, na jaké poukázal ve svém rozsudku, bez postoupení věci maďarským soudům. Soudce měl již navíc k dispozici veškeré důkazy a mohl rozhodnout o věci samé. Přestože lze žádost o postoupení/převzetí příslušnosti ve smyslu článku 15 nařízení Brusel II bis podat kdykoli v průběhu řízení, bylo by spíše výjimkou, pokud by byl jiný soud vhodnější k projednání věci v obdobné fázi řízení. Nejvyšší soud proto zrušil rozhodnutí soudů nižšího stupně a vrátil věc k dalšímu projednání soudu prvního stupně.

Britský Nejvyšší soud se tak zabýval ustanovením, jehož interpretace i praktická aplikace zůstává v mnoha aspektech sporná. Soudní dvůr zatím neměl mnoho příležitostí vyjádřit se k výkladu článku 15 nařízení Brusel II bis [2], případ je tak zajímavým příkladem upřesnění kritérií pro posouzení „vhodněji umístěného“ soudu a „nejlepšího zájmu dítěte“ v kontextu aplikace článku 15. Je nicméně samozřejmě otázkou, zda takové upřesnění nemělo být přece jenom ponecháno Soudnímu dvoru.

Alžbeta Králová

[1] Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.

[2] Samotný britský Nejvyšší soud upozorňuje na prozatím nerozhodnutou irskou předběžnou otázku ve věci C-428/15.

Rakousko: Oberster Gerichtshof

Usnesení Nejvyššího soudního dvora ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 3Ob56/16f Mezinárodní příslušnost dle Brusel II bis a přestěhování dítěte

Rakouský Nejvyšší soudní dvůr (dále jen „OGH“) aplikoval nařízení č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (dále jen „Brusel II bis“) a vypořádal se s problematikou mezinárodní příslušnosti rakouského soudu v řízení o péči o dítě při změně jeho obvyklého pobytu.

Otec podal 21. 8. 2015 návrh na zahájení řízení o úpravě výkonu rodičovské zodpovědnosti u rakouského soudu, přičemž v době podání návrhu žil jeho syn s matkou na území soudního obvodu

prvoinstančního soudu. Otec dne 10. 9. 2015 opakovaně podal návrh, který směřoval na určení střídavé péče o dítě a návrh na úpravu styku s nezletilým dítětem. Matka se ale 6. 9. 2015 přestěhovala s dítětem do Německa, a tak záhy namítla nedostatek mezinárodní příslušnosti rakouského soudu. S poukazem na faktické okolnosti (ohlášení pobytu, smlouva o nájmu bytu, zápis dítěte do základní školy, pracovní poměr matky v německé nemocnici) poukazovala matka na změnu obvyklého pobytu dítěte, který mělo dítě nejpozději od 7. 9. 2015 již v Německu. Soud prvního stupně sice konstatoval, že dítě sice žije v Německu, ale rozhodujícím okamžikem pro stanovení mezi-

národní příslušnosti je okamžik podání návrhu otcem dne 21. 8. 2015. Následná změna bydliště je totiž ve vztahu k nařízením Brusel II bis zakotvené zásadě perpetuatio fori irrelevantní.

Článek 8 odst. 1 nařízení Brusel II bis stanovuje, že k řízení ve věcech rodičovské zodpovědnosti k dítěti jsou příslušné soudy toho členského státu, ve kterém má dítě obvyklý pobyt v době podání žaloby. Dle názoru OGH tím dochází k explicitnímu zakotvení zásady perpetuatio fori. Rozhodným okamžikem je přitom dle článku 16 odst. 1 Brusel II bis okamžik podání návrhu na zahájení řízení, v daném případě tedy 21. 8. 2015, kdy otec podal návrh na zahájení řízení o úpravě výkonu rodičovské zodpovědnosti. V té době mělo dítě obvyklý pobyt bezesporu v Rakousku. Pro rozhodnutí o tomto návrhu, i vzhledem k neaplikaci výjimek v článku 8 odst. 2 Brusel II bis, je tedy mezinárodně příslušný rakouský soud.

Dle článku 2 odst. 7 Brusel II bis zahrnuje pod pojem rodičov-

Usnesení Nejvyššího soudního dvora ze dne 17. 3. 2016, sp. zn. 2Nc27/15s Mezinárodní příslušnost v režimu Nařízení o dědictví

Je tomu už téměř rok, co vstoupilo v účinnost nové Nařízení o dědictví [1] zavádějící jednotná pravidla k určení rozhodného práva a mezinárodní příslušnosti pro účely projednání pozůstalosti v rámci Evropské unie. V rozhodovací praxi vnitrostátních soudů předpis ovšem stále představuje novinku a proto je třeba uvítat dubnové usnesení rakouského Nejvyššího soudního dvora, vyjadřující se k otázce mezinárodní příslušnosti rakouských soudů k zahájení dědického řízení.

V předmětné věci posuzoval Nejvyšší soudní dvůr kompetenční konflikt mezi dvěma prvostupňovými soudy. Okresní soud ve Vídni vyslovil nepřislušnost k projednání dědictví a věc postoupil okresnímu soudu v Linzi. Tento postup zdůvodnil aplikací § 105 JN [2], podle něhož o věci při nedostatku obecné příslušnosti rakouských soudů rozhodne takový rakouský soud, v jehož obvodu se nachází největší podíl majetku pozůstalého. Okresní soud v Linzi takového postoupení s odkazem na čl. 4 Nařízení o dědictví odmítl z důvodu, že mezinárodní příslušnost v daném případě náleží německým soudům.

Nejvyšší soudní dvůr dal za pravdu vídeňskému okresnímu soudu a konstatoval, že ke stanovení mezinárodní příslušnosti soudů k zahájení předmětného dědického řízení je nutno postupovat dle čl. 4 Nařízení o dědictví, stanovujícího obecnou příslušnost soudu takového členského státu, ve kterém měl zůstavitel ke dni úmrtí svůj obvyklý pobyt. V projednávané věci však ze spisového materiálu vyplývalo, že obvyklý pobyt zůstavitele se nacházel na území Německa. Nejvyšší soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že mezinárodní příslušnost pro rozhodnutí o dědictví jako celku náleží soudům německým a nikoli rakouským.

V této souvislosti Nejvyšší soudní dvůr také zdůraznil, že pouhé převzetí spisového materiálu, obsahujícího údaje o obvyklém pobytu zůstavitele na území jiného členského státu, nemůže pro

ské zodpovědnosti veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jeho jmění, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou. Dle čl. 1 odst. 2 písm. a) ve spojení s čl. 1 odst. 1 písm. b) patří právo péče o dítě a právo na styk s dítětem mezi otázky rodičovské zodpovědnosti. Samotný Soudní dvůr ve své konstantní judikatuře k určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti přitom neodděluje právo péče o dítě na straně jedné a právo na styk s dítětem na straně druhé. Rodičovská odpovědnost tedy představuje jednotný pojem bez rozdělení na jednotlivé její aspekty. Prvostupňový soud v Rakousku, u něhož bylo zahájeno řízení v otázce péče o dítě, zůstává příslušným i pro řízení o návrhu na úpravu styku zahájeném po přestěhování dítěte do Německa. Zahájení řízení o návrhu na úpravu styku v Německu by tak bránila překážka litispendencie.

Katarína Deáková

rakouské soudy znamenat důvod pro zahájení šetření. Pro jakoukoli činnost soudů je totiž nutno nejprve zahájit dědické řízení. Jedinou výjimku představují situace, kdy z údajů ve spisovém materiálu nelze s jistotou určit mezinárodní příslušnost soudů pro zahájení daného řízení (typicky při aplikaci čl. 10 Nařízení o dědictví, obsahujícího pravidlo tzv. podpůrné příslušnosti soudů v případě, že má zůstavitel obvyklý pobyt na území třetího státu).

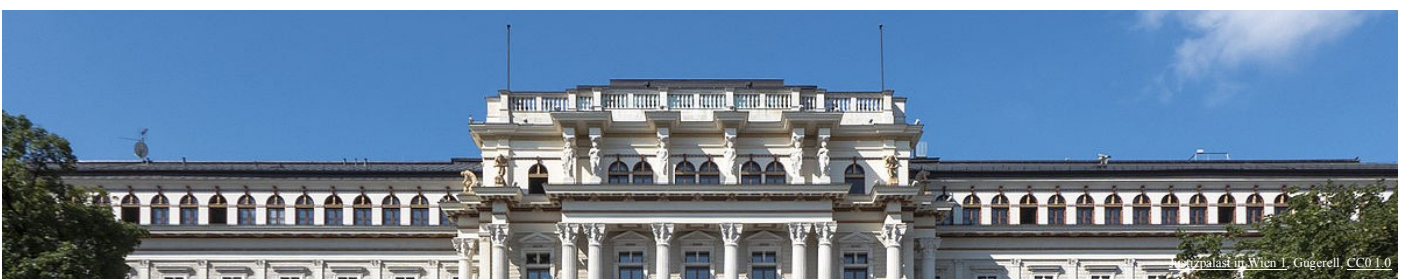
Závěrem ještě Nejvyšší soudní dvůr dodal, že takovému postupu v žádném případě nebrání pravidlo o zahájení řízení o pozůstalosti na základě § 142 odst. 1 AußStrG [3]. Toto ustanovení se totiž týká založení místní příslušnosti, které implicitně předpokládá existenci mezinárodní příslušnosti rakouských soudů. Od mezinárodní příslušnosti soudů k projednání dědictví je přitom nutno odlišit příslušnost soudů pro vykonání předběžných a zajišťovacích opatření ve smyslu čl. 19 Nařízení o dědictví, kterou lze založit pouze v důsledku podaného návrhu.

Ivona Večerková

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení.

[2] Gesetz vom 1. August 1895, über die Ausübung der Gerichtsbarkeit und die Zuständigkeit der ordentlichen Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen (Jurisdiktionsnorm - JN). RGBl. Nr. 111/1895.

[3] Bundesgesetz über das gerichtliche Verfahren in Rechtsangelegenheiten außer Streitsachen (Außerstreitgesetz – AußStrG). BGBl. I Nr. 111/2003.

Judikatura Soudního dvora

Věc C-572/14 *Austro-Mechana*: nárok z delikttní a kvazidelikttní odpovědnosti ve smyslu nařízení Brusel I

Věc C-572/14 – rozsudek Soudního dvora ze dne 21. 4. 2016 ve věci Austro-Mechana

V dubnovém rozsudku se Soudní dvůr vyjádřil k otázce mezinárodní příslušnosti ve smyslu čl. 5 bodu 3 nařízení Brusel I [1] v kontextu sporu o poplatek („spravedlivou odměnu“) za přípustné rozmnožování chráněných autorských děl v rámci rakouského trhu.

Společnost *Austro-Mechana*, kolektivní správce autorských práv, žalovala společnosti patřící k mezinárodní skupině *Amazon* se sídlem v Lucembursku a Německu. Ty v Rakousku prodávaly zboží, včetně záznamových nosičů, na které dopadla povinnost zaplatit spravedlivou odměnu za rozmnožování ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 [2], tedy za tzv. výjimku „pro soukromé rozmnožování“. Spor mezi účastníky se týkal otázky, zda jsou rakouské soudy dle čl. 5 bodu 3 nařízení Brusel I mezinárodně příslušné k projednání žaloby podané společností *Austro-Mechana*, kterou se domáhá zaplacení této odměny a zda tedy tento nárok představuje nárok z „protiprávního jednání nebo z jednání, které je postaveno roven protiprávnímu jednání“.

Soudní dvůr předně připomněl povahu předmětné spravedlivé odměny, která představuje náhradu nositelům výlučného práva na rozmnožování za újmu způsobenou soukromým rozmnožováním (výjimku pro soukromé rozmnožování umožňuje členským státům zavést samotná směrnice). Spravedlivá odměna je tak protiplněním za újmu, jež jim byla způsobena [3]. Soudní dvůr přitom již také konstatoval, že k financování spravedlivé odměny mohou členské státy zavést poplatek nikoli k tíži dotčených soukromých osob, ale k tíži osob, jež disponují vybavením, přístroji a nosiči pro digitální rozmnožování [4]. Právě tak je systém upraven v Rakousku, kde poplatek za soukromé rozmnožování nesou osoby, které z místa v tuzemsku nebo v zahraničí pro komerční účely a za úplatu uvádějí do oběhu záznamové nosiče, které mohou sloužit k rozmnožování.

Co se týče samotné otázky mezinárodní příslušnosti, Soud se nejdříve zabýval tím, zda souvisí předmětný nárok se „smlouvou nebo nároky ze smlouvy“, jelikož podle ustálené judikatury Soudního dvora pojem věci týkající se protiprávního jednání či jednání jemu postaveného naroven zahrnuje všechny návrhy znějící na určení odpovědnosti a nesouvisející se smlouvou [5]. Soudní dvůr přitom konstatoval, že povinnost zaplatit společnosti *Austro-Mechana* předmětný poplatek nebyla ze strany *Amazon* svobodně přijata; byla jí uložena přímo rakouským právem, proto návrh společnosti *Austro-Mechana* k získání uvedené platby nesouvisí se „smlouvou nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení Brusel I. Zadruhé musel Soudní dvůr určit, zda daný návrh směřoval k určení odpovědnosti žalovaného, tedy zda mu „škodná událost“ ve smyslu čl. 5 bodu 3 může být přičítána. V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že podaná žaloba zní na náhradu újmy, jež vznikla nezaplacením odměny stanovené rakouským právem. Konstatoval, že na „spravedlivou odměnu“ je nutné nahlížet jako na protiplnění za újmu způsobenou autorům, která vznikla v důsledku rozmnožení pořizované bez jejich svolení a představuje tedy škodnou událost ve smyslu čl. 5 bodu 3 nařízení. Sku-

tečnost, že v rámci rakouského systému je třeba tuto odměnu zaplatit nikoli nositelům výlučného práva na rozmnožování, ale společnosti pro kolektivní správu autorských práv přitom na tom nic nemění. Soudní dvůr proto odpověděl, že čl. 5 bod 3 nařízení Brusel I musí být vykládán v tom smyslu, že návrh směřující k získání platby odměny splatné na základě takové vnitrostátní právní úpravy, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, jíž se provádí systém „spravedlivé odměny“, spadá pod „věci týkající se protiprávního jednání či jednání, které je postaveno na roven protiprávnímu jednání“ ve smyslu čl. 5 bodu 3 tohoto nařízení.

Soudní dvůr tak opětovně autonomním (a do jisté míry rozšiřujícím) způsobem vyložil nároky z delikttní a kvazidelikttní odpovědnosti ve smyslu čl. 5 bod 3 nařízení Brusel I, tentokrát v kontextu autorského práva. Vnitrostátním soudům tedy pro založení mezinárodní příslušnosti zbývá ověřit, zda ke škodné události dotčené v původním řízení opravdu došlo nebo mohlo dojít v Rakousku.

Alžběta Králová

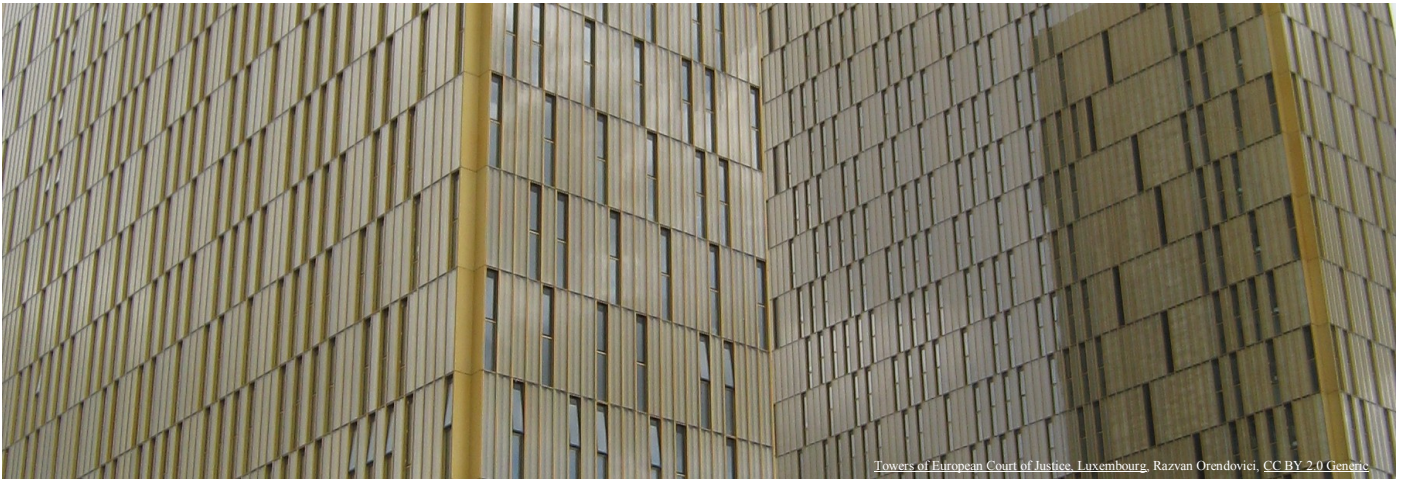
[1] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

[2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti v čl. 5 odst. 2 písm. b) umožňuje zavést výjimku nebo omezení práva na rozmnožování u jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímě komerční, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu, která, pokud jde o dotyčné dílo nebo předmět ochrany, bere ohled na použití nebo nepoužití technologických prostředků uvedených v článku 6.

[3] Viz kupř. rozsudek Soudního dvora ze dne 21. 10. 2010 ve věci C-467/08 *Padawan*, bod 40; rozsudek ze dne 16. 6. 2011 ve věci C-462/09 *Stichting de Thuiskopie*, bod 24; rozsudek ze dne 11. 7. 2013 ve věci C-521/11 *Amazon.com International Sales* a další, bod 50 a další.

[4] Viz zejména rozsudek ze dne 11. 7. 2013 ve věci C-521/11 *Amazon.com International Sales* a další, bod 24 a rozsudek ze dne 5. 5. 2015 ve věci C-463/12, bod 23.

[5] Viz kupř. rozsudek Soudního dvora ze dne 27. 9. 1988 ve věci 189/87 *Kalfelis*, body 17 a 18.

Towers of European Court of Justice, Luxembourg, Razvan Orendovici, CC BY 2.0 Generic

Věc C-404/15 PPU a C-659/15 PPU Aranyosi a Căldăraru: vzájemná důvěra při předávání osob a nedostatečné vězeňské podmínky

Spojené věci C-404/15 a C-659/15 PPU – rozsudek Soudního dvora ze dne 5. 4. 2016 ve věci Aranyosi a Căldăraru

Maďarský soud v přípravném řízení vydal dva evropské zatýkácí rozkazy (dále jen „EZR“) na maďarského státního příslušníka, P. Aranyosiho, za účelem jeho vydání maďarským justičním orgánům k trestnímu stíhání. V další věci pak došlo k vydání EZR rumunským soudem na R. Căldăraru, za účelem výkonu trestu odnětí svobody.

Předkládající soud, Hanseatisches Oberlandesgericht, se domníval, že předání obou osob by muselo být prohlášeno za nepřijatelné, kdyby mu bránila překážka podle § 73 IRG (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Srafsachen ve znění zákona o evropském zatýkáčím rozkazu), které stanovuje nepřijatelnost poskytnutí právní pomoci, je-li v rozporu se základními zásadami německého právního řádu, resp. je-li v rozporu se zásadami zakotvenými v článku 6 Smlouvy o EU. ESLP totiž vydal pilotní rozsudek [1] kvůli přeplněnosti věznic v neprospěch Maďarska, kde došlo ke zjištění, že maďarský stát porušil článek 3 Úmluvy tím, že stěžovatele věznil v příliš malých a přeplněných celách.

Případ pana Căldăraru je analogický. Hanseatisches Oberlandesgericht zde také poukazoval na konstatování ESLP [2], že se Rumunsko dopouští porušování článku 3 Úmluvy, pokud jde o podmínky ve věznicích. Hanseatisches Oberlandesgericht se tak obrátil na Soudní dvůr s otázkou, zda je třeba čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkáčím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy vykládat tak, že vydání k trestnímu stíhání je nepřijatelné, existují-li závažné indicie o tom, že vězeňské podmínky ve vystavujícím státě porušují základní práva a obecné zásady zakotvené v článku 6 Smlouvy o EU, nebo dané ustanovení se má vykládat tak, že vykonávající stát v těchto případech může nebo musí rozhodnutí o přípustnosti vydání podmínit zárukami dodržení vězeňských podmínek, resp. formulovat konkrétní minimální podmínky.

Soudní dvůr vzhledem k vzájemné souvislosti obou předložených otázek rozhodl o jejich spojení. Úvodem svého právního posouzení pak podotkl, že rámcové rozhodnutí zavedením nového zjednodušeného a efektivnějšího systému předávání osob směřuje k usnadnění spolupráce členských států a vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva založeném na vysoké úrovni důvěry. Zásada vzájemné důvěry přitom státům ukládá,

aby až na výjimečné okolnosti vycházely z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva, které unijní právo uznává. V oblasti upravené rámcovým rozhodnutím je tedy zásada vzájemného uznávání „uhelným kamenem“ soudní spolupráce v trestních věcech, dle kterého jsou členské státy v zásadě povinny EZR vyhovět.

Soudní dvůr následně připustil, že zásada vzájemného uznávání a vzájemné důvěry smí být ovšem ve výjimečných případech omezena. Článek 4 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) zakazující nelidské a ponižující zacházení a trest musí být členskými státy dodržován, pokud uplatňují unijní právo, tedy i při uplatňování vnitrostátních předpisů provádějících rámcové rozhodnutí. Pokud tedy vykonávající justiční orgán disponuje poznatky svědčícími o skutečném nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení s vězněnými osobami ve vystavujícím členském státě, má povinnost existenci tohoto nebezpečí posoudit při rozhodování o předání osoby. Vykonávající justiční orgány tak musí nejprve vyjít z objektivních, spolehlivých a řádně aktualizovaných údajů o vězeňských podmínkách vystavujícího státu dokládajících systémové či celoplošné nedostatky. Potřebné údaje lze přitom čerpat z mezinárodních soudních rozhodnutí, zejména rozsudků ESLP, soudních rozhodnutí vystavujícího členského státu nebo z jiných dokumentů vydaných orgány Rady Evropy.

Konstatování skutečného nebezpečí ponižujícího či nelidského zacházení však nemůže bez dalšího vést k odmítnutí výkonu EZR. Po obecném konstatování nebezpečí je totiž také nutné, aby vykonávající justiční orgán konkrétním způsobem zjistil, zda bude dotyčná osoba v důsledku celkových vězeňských podmínek vystavena nebezpečí. V následujícím kroku pak musí justiční orgán požádat o neprodlené poskytnutí veškerých doplňujících informací o podmínkách uvěznění dotyčné osoby, přičemž tento orgán může stanovit i lhůtu pro poskytnutí informací. Dospěje-li vykonávající justiční orgán k závěru, že u dotyčné osoby skutečně hrozí nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení, výkon EZR musí být odložen. V případě odkladu pak vykonávající členský stát informuje Eurojust. Vykonávající orgán může přitom dotčenou osobu držet ve vazbě pouze, pokud celková délka vazby nebyla nepřiměřená, při propuštění z vazby musí nicméně učinit potřebná opatření k tomu, aby tato osoba nemohla uprchnout.

Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že pokud má vykonávající justiční orgán k dispozici objektivní, spolehlivé, přesné a řádně aktualizované údaje ohledně vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státě svědčící o existenci systémových či celoplošných nedostatků nebo nedostatků týkajících se určitých skupin osob nebo určitých vězeňských zařízení, musí konkrétním a přesným způsobem ověřit, zda jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že osoba, na niž je vydán EZR za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody, bude v důsledku podmínek, v jakých má být v tomto členském státě vězněna, vystavena v případě svého předání do uvedeného členského státu skutečnému nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny.

Na výše uvedené rozhodnutí odkazuje také generální advokát Bot ve svém stanovisku ze dne 10. 5. 2016 k věci C-182/15 Petrukhhin, jehož předmětem je vydání estonského občana z Lotyšska k trestnímu stíhání do Ruska. Estonský občan zde namítal porušení zákazu diskriminace, jelikož lotyšský občan by ve stejné situaci nebyl vydán, a také porušení článku 19 Listiny zakazující mučení nebo nelidské či ponižující zacházení. Dle názoru generálního advokáta nicméně existují s ohledem na žádost o vydání ze strany třetí země objektivní důvody k odlišování situace, ve které se nacházejí státní příslušníci dožá-

daného členského státu, od situace, ve které se nacházejí příslušníci jiných členských států. Vydávání je totiž postup umožňující trestní stíhání nebo výkon trestu, jedná se tedy o postup směřující k boji proti beztrestnosti osoby, která se nachází na území jiného státu než státu, na jehož území byl trestný čin spáchán. Vzhledem k tomuto cíli může být situace, ve které se nacházejí obě výše uvedené kategorie občanů Evropské unie, považována za srovnatelnou pouze tehdy, pokud by obě skupiny mohly být trestně stíhány v Lotyšsku za trestné činy spáchané v třetí zemi.

Katarína Deáková

[1] Varga a další proti Maďarsku, č. 14097/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13 a 64586/13, rozsudek ze dne 10. 3. 2015

[2] Voicu proti Rumunsku, č. 22015/10, rozsudek ze dne 10. 6. 2014; Bujorean proti Rumunsku, č. 13054/12, rozsudek ze dne 10. 6. 2014; Constantin Aurelian Burlacu proti Rumunsku, č. 51318/12, rozsudek ze dne 10. 6. 2014 a Mihai Laurențiu Marin proti Rumunsku, č. 79857/12, rozsudek ze dne 10. 6. 2014.

Věc C-94/14 Flight Refund: povinnosti vnitrostátních soudů při určování příslušnosti k řízení o sporech z letecké dopravy v souvislosti s řízením o evropském platebním rozkazu

Věc C-94/14 – rozsudek Soudního dvora ze dne 10. 3. 2016 ve věci Flight Refund

Soudní dvůr se ve svém březnovém rozsudku Flight Refund vyjádřil nejen ke vztahu nařízení 261/2004 [1], nařízení Brusel I [2] a Montreálské úmluvy [3] v souvislosti s určováním mezinárodní příslušnosti ve sporech o vymáhání náhrady škody za zpoždění či zrušení letu, ale zejména i k pravomocem a povinnostem vnitrostátních soudů plynoucích z nařízení 1896/2006 [4].

V dané věci byl maďarským notářem na návrh společnosti Flight Refund, vymáhající nároky cestujících na náhradu škody za zpoždění letu, vydán evropský platební rozkaz vůči společnosti Lufthansa. Po včasné podání odporu ze strany žalující vyvstaly pochybnosti o způsobu určení příslušného vnitrostátního soudu k projednání daného sporného nároku, v důsledku čehož Nejvyšší soud Maďarska předložil Soudnímu dvoru dvě předběžné otázky týkající se určování příslušnosti soudů a s tím související pravomoci a povinnosti vnitrostátních soudů v případě rozhodování o nároku plynoucího z nařízení 261/2004 ve spojitosti s čl. 17 odst. 1 nařízení 1896/2006.

V souvislosti s určováním mezinárodní příslušnosti Soudní dvůr v první řadě připomněl své závěry z rozsudku Rehder [5], kde upozornil na odlišný režim Montreálské úmluvy a nařízení 261/2004 ve věcech vymáhání nároků na náhradu škody při zpoždění a zrušení letu. V případě, že je podaný návrh založen na nařízení 261/2004, se mezinárodní příslušnost soudů pro posouzení daného sporu odvíjí od pravidel obsažených v nařízení Brusel I.

Následně se Soudní dvůr zabýval otázkou pravomoci a povinností soudů při určování příslušnosti v kontextu pravidel stanovených v nařízení 1896/2006 a nařízení Brusel I. Soudní dvůr

nejprve vycházel z čl. 17 odst. 1 nařízení 1896/2006, dle kterého řízení v situaci, kdy je podán odpor proti evropskému platebnímu rozkazu, přechází do režimu občanského soudního řízení. Vnitrostátní soud je v důsledku tohoto pravidla povinen posoudit mezinárodní příslušnost soudů členského státu původu evropského platebního rozkazu na základě pravidel stanovených nařízením Brusel I, přičemž konkrétní pravomoci a povinnosti tohoto soudu se dle čl. 26 nařízení 1896/2006 řídí vnitrostátním právem. S cílem zaručení užitečného účinku pravidel obsažených v nařízení Brusel I a práva žalovaného na obhajobu musí tyto vnitrostátní pravidla soudu umožnit, aby mezinárodní příslušnost posoudil s ohledem na všechny informace, které k tomuto účelu potřebuje – tedy ne pouze na informace obsažené v evropském platebním rozkazu. Rozhodnutí této otázky je přitom možno ponechat i na vnitrostátním soudu, který je na základě vnitrostátních pravidel určen jako místně a věcně příslušný pro posouzení předmětné věci.

Poté se Soudní dvůr zabýval postupem soudů při určování místní a věcné příslušnosti pro meritorní rozhodnutí o sporném nároku. V případě, že vnitrostátní soud založí svoji mezinárodní příslušnost na základě ustanovení nařízení Brusel I, nemůže řízení ukončit pouze z toho důvodu, že se mu nepodařilo dle vnitrostátního práva určit místně příslušný soud. Soudní dvůr konstatoval, že s ohledem na užitečný účinek pravidel nařízení Brusel I a čl. 17 odst. 1 nařízení 1896/2006 je tento soud povinen vyložit vnitrostátní právo v tom smyslu, že mu umožňuje určit nebo označit soud, který je místně a věcně příslušný k vedení tohoto řízení. Není-li dána taková mezinárodní příslušnost, tento soud není povinen evropský platební rozkaz per analogiam s čl. 20 nařízení 1896/2006 přezkoumat – na případy, kdy je proti evropskému platebnímu rozkazu podán odpor, se totiž možnosti přezkumu upravené v čl. 20 nepoužijí. Vnitrostátní soud je tedy v takových situacích povinen vyvodit důsledky nedostatku mezinárodní příslušnosti na základě předpo-

kladů stanovených vnitrostátním procesním právem.

Soudní dvůr tímto rozsudkem významně přispěl k vymezení povinností vnitrostátního soudu při určování mezinárodní i místní a věcné příslušnosti v případech, kdy je u tohoto soudu vedeno občanské soudní řízení v důsledku podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu.

Ivona Večerková

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla ná-

hrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů.

[2] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

[3] Úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě, podepsaná v Montrealu 28. května 1999.

[4] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu.

[5] Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 9. 7. 2009 ve věci C-204/08 Rehder.

Věc C-160/15 GS Media: legalita šíření hypertextových odkazů

Věc C-160/15 – stanovisko generálního advokáta Melchiora Watheleta ze dne 7. 4. 2016 ve věci GS Media

Generální advokát Soudního dvora Melchior Wathelet přednesl dne 7. 4. 2016 stanovisko k případu GS Media týkajícímu se legality šíření hypertextových odkazů. Věc se vztahuje primárně k výkladu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 [1], přičemž předběžná otázka byla vznesena Nejvyšším soudem Nizozemska v rámci sporu ohledně zveřejnění hypertextových odkazů na internetové stránky umožňující zobrazit pirátské kopie fotografií paní Dekker pro časopis Playboy na internetové stránce GeenStijl.nl.

Společnost GS Media, která provozuje internetovou stránku GeenStijl.nl, zveřejnila dne 27. 10. 2011 zprávu, která obsahovala následující text: „A teď odkaz s obrázky, na které jste čekali. [...] TUDY.“ Čtenář byl kliknutím na hypertextový odkaz označený „TUDY“ přesměrován na australské úložiště dat nazvané Filefactory.com. Kliknutím na další hypertextový odkaz pak mohl otevřít nové okno, které obsahovalo výzvu „stáhnout nyní“. Kliknutím na toto tlačítko si čtenář otevřel datový soubor s jedenácti soubory, z nichž každý obsahoval jednu z fotografií. I přes následné výzvy držitele autorských práv společnost GS Media odmítla odstranit daný hypertextový odkaz.

Spor v původním řízení navazuje na rozsudek Svensson [2] a usnesení BestWater International [3], kde Soudní dvůr rozhodl, že uvedení hypertextových odkazů na internetové stránce na chráněné dílo, volně dostupné na jiné internetové stránce, je sice „sdělováním“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, není však „sdělením veřejnosti“ ve smyslu tohoto ustanovení. Nejvyšší soud Nizozemska se v této souvislosti domnívá, že nelze s dostatečnou jistotou z těchto rozhodnutí odvodit, zda se v původním řízení jedná o „sdělení veřejnosti“ ve smyslu směrnice 2001/29, pokud bylo skutečně dílo předtím zveřejněno, ale bez souhlasu majitele práv.

Generální advokát úvodem svého právního posouzení shrnul, že článek 3 odst. 1 směrnice 2001/29 stanoví, že autoři mají výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení svých děl veřejnosti. Z toho pak vyplývá, že k jakémukoliv sdělování díla veřejnosti musí udělit svolení majitel autorského práva. Směrnice 2001/29 sice neobsahuje žádnou definici toho, co je „sdělením veřejnosti“, ustálená judikatura Soudního dvora však upřesňuje, že tento pojem zahrnuje dva kumulativní prvky, a sice „sdělování“ díla a sdělování tohoto díla „veřejnosti“.

V této souvislosti si Wathelet klade otázku, zda se jedná o „sdělování“ tehdy, pokud hypertextový odkaz na internetovou

stránku odkazuje na jinou internetovou stránku, čímž tak umožňuje svým návštěvníkům přístup ke chráněnému dílu, volně dostupnému na této jiné stránce. Dospívá k závěru, že hypertextové odkazy, které vedou i přímo ke chráněným dílům, je „nezpřístupňují“ veřejnosti, pokud jsou již volně dostupná na jiné stránce, ale slouží pouze k usnadnění jejich objevení. K tomu, aby bylo konstatováno sdělování, musí být podle generálního advokáta zprostředkována osoba, která uvádí hypertextové odkazy, nezbytné a nevyhnutelné pro využití díla nebo jeho sledování.

Generální advokát dále poznamenal, že je všeobecně známo, že uvedení hypertextových odkazů uživateli internetu je systematické a zároveň nutné pro stávající strukturu internetu. Jestliže jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení obzvláště zjevné, domnívá se, že uživatelé internetu zpravidla nevědí a nemají dostatečné prostředky pro ověření, zda k prvotnímu sdělování veřejnosti chráněného díla volně dostupného na internetu došlo se souhlasem majitele autorského práva nebo bez něj. Pokud by uživatelé internetu byli vystaveni rizikům žalob pro porušení autorských práv na základě čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 pokaždé, když uvedou hypertextový odkaz na díla volně dostupná na jiné internetové stránce, byli by při jejich uvádění zdrženlivější, a to na úkor řádného fungování a samotné struktury, jakož i rozvoje informační společnosti.

Pokud jde o dostupné prostředky právní ochrany pro majitele autorského práva, generální advokát poměrně pragmaticky uzavřel, že je samo sebou, že majitel autorského práva má k dispozici žalobu pro porušení svých práv duševního vlastnictví proti osobě, která provedla prvotní sdělení veřejnosti bez jeho svolení. Pravdou ovšem je, že vzhledem k tomu, že v projednávané věci zůstává tato osoba neznámá, nebude taková žaloba pro majitele autorského práva vůbec zajímavá. Nicméně podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 a čl. 11 třetí věty směrnice 2004/48 [4] mohou majitelé práv duševního vlastnictví podle generálního advokáta žádat o vydání soudního zákazu ve vztahu k takovým provozovatelům stránek, jako je Filefactory.com a Imageshack.us, kteří jednají jako zprostředkovatelé ve smyslu těchto ustanovení, vzhledem k tomu, že jejich služby mohou být uživateli takových stránek využívány k porušování práv duševního vlastnictví.

Dušan Sulitka

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. 5. 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

[2] Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. 2. 2014 ve věci C-

466/12 Svensson.

[3] Usnesení Soudního dvora ze dne 21. 10. 2014 ve věci C-348/13 BestWater International.

[4] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. 4. 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.

Věc C-559/14 Meroni: výhrada veřejného pořádku v režimu nařízení Brusel I

Věc C-559/14 – rozsudek Soudního dvora ze dne 25. 5. 2016 ve věci Meroni

Rozsudkem Meroni Soudní dvůr přispěl k výkladu tzv. výhrady veřejného pořádku, tedy jednoho z důvodů, pro které lze v režimu nařízení Brusel I [1] odmítnout uznání cizího rozhodnutí. V projednávané věci byl u lotyšského soudu podán návrh na uznání a výkon rozhodnutí týkajícího se předběžných a zajišťovacích opatření vydaných britským soudem v rámci sporu mezi panem Meronim a společností Recoletos Limited. Lotyšský soud prohlásil sporné usnesení za částečně vykonatelné, přičemž proti tomuto rozhodnutí se odvolal pan Meroni s tvrzením, že zákaz stanovený v daném usnesení mu brání ve výkonu svých hlasovacích práv vyplývajících z akcií Yelverton ve společnosti Ventbunkers. Lotyšský nejvyšší soud položil Soudnímu dvoru dvě předběžné otázky týkající se výkladu čl. 34 odst. 1 nařízení Brusel I ve spojení s čl. 47 Listiny [2] v situaci, kdy je usnesení, o jehož uznání a výkon jde, vydáno bez předchozího vyslechnutí třetí osoby, jejíž práva mohou být tímto usnesením dotčena.

Soudní dvůr nejprve vycházel ze svých závěrů v rozsudku Apostolides [3] a připomenul, že výhradu veřejného pořádku ve smyslu čl. 34 odst. 1 nařízení Brusel I je nutno vykládat restriktivním způsobem, neboť představuje překážku uskutečnění jednoho ze základních cílů nařízení. Ačkoliv je členským státům ponechána volnost při určování konkrétních požadavků vyplývajících z jejich veřejného pořádku, je úlohou Soudního dvora kontrolovat meze, v jejichž rámci je tato výhrada jednotlivými soudy uplatňována. Vzhledem k zakazu přezkoumávání cizích rozhodnutí ve věci samé proto využití výjimky veřejného pořádku stanovené v čl. 34 odst. 1 připadá v úvahu pouze v případech, kdy by uznání nebo výkon rozhodnutí představovalo zjevné porušení právního pravidla, které je v členském státě, v němž se o uznání žádá, považováno za zásadní. S ohledem na nutnost výkladu ustanovení unijního práva ve světle základních práv zakotvených v Listině je pak dle Soudního dvora mezi tato pravidla nutno řadit i čl. 47 Listiny, zakotvující právo na spravedlivý proces a tvořící součást vnitrostátních právních řádů (viz rozsudek Diageo Brands [4]).

Soudní dvůr následně přešel k posouzení otázky, zda skutkové okolnosti v projednávaném případě představovaly zásah do práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 47 Listiny, který by záro-

veň znamenal i rozpor s veřejným pořádkem členského státu ve smyslu čl. 34 odst. 1 nařízení Brusel I. Soudní dvůr v tomto ohledu nejprve upozornil na to, že systém opravných prostředků zavedený v členském státě musí subjektům poskytovat dostatečnou záruku, přičemž tyto subjekty jsou zároveň povinny tyto opravné prostředky využít, aby předem zabránily porušení veřejného pořádku. [5] V projednávaném případě bylo třetí osobě, která nebyla účastníkem řízení a které bylo usnesení doručeno, umožněno podat proti předmětnému usnesení návrh na jeho změnu či zrušení, což dle Soudního dvora odpovídá požadavkům na spravedlivý proces. Zároveň ovšem platí, že věřitel dlužníka nemůže podat opravný prostředek proti rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti, jestliže tento věřitel v daném sporu nevystupoval jako účastník řízení (viz rozsudek Draka NK Cables a další [6]). V takovém případě by totiž soud členského státu, v němž se o uznání žádá, mohl považovat za nutné přezkoumat opodstatněnost tohoto rozhodnutí.

S ohledem na výše uvedené tedy Soudní dvůr závěrem konstatoval, že „čl. 34 bod 1 nařízení Brusel I ve spojení s článkem 47 Listiny musí být vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, nemůže být na uznání a výkon usnesení soudu členského státu, které bylo vydáno bez předchozího vyslechnutí třetí osoby, jejíž práva mohou být tímto usnesením dotčena, nahlíženo tak, že je zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá, a s právem na spravedlivý proces ve smyslu těchto ustanovení, má-li tato osoba možnost svá práva u tohoto soudu uplatnit“.

Ivona Večerková

[1] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

[2] Listina základních práv Evropské unie (2012/C 326/02).

[3] Rozsudek Soudního dvora ze dne 28. 4. 2009 ve věci C-420/07 Apostolides.

[4] Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. 7. 2015 ve věci C-681/13 Diageo Brands.

[5] Viz rozsudek Diageo Brands.

[6] Rozsudek Soudního dvora ze dne 23. 4. 2009 ve věci C-167/08 Draka NK Cables a další.

Outside the European Court of Justice, katarina_dzurekova, CC BY 2.0

Věc C-117/15 Reha Training: sdělování chráněných děl v rámci poskytování zdravotnických služeb

Věc C-117/15 – rozsudek Soudního dvora ze dne 31. 5. 2016 ve věci Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH

Soudní dvůr se v nedávném rozsudku ve věci Reha Training opětovně zabýval problematikou výjimky z odvodů kolektivnímu správci autorských práv v případě, že jsou chráněná díla sdělována veřejnosti v rámci poskytování zdravotnických služeb. Tato výjimka je pro Soudní dvůr bohatým zdrojem předběžných otázek stran jejího věcného rozsahu. [1]

Žalovaný, provozovatel rehabilitačního zařízení, umožňoval svým klientům v prostorách čekáren a tělocvičny sledovat televizní vysílání na jeho televizních přijímačích v období od června 2012 do června 2013. Za toto období provozovatel nepožádal kolektivního správce o svolení ke sdělování chráněných děl veřejnosti a následně rovněž odmítl uhradit kolektivním správcem vystavenou fakturu. V navazujícím řízení před vnitrostátními soudy dospěl předkládací soud k závěru, že v posuzovaném případě pravděpodobně sice šlo o sdělování děl veřejnosti, nicméně ve světle stávající judikatury Soudního dvora není zřejmé, zda v případě rehabilitačního zařízení nejde o případ obdobný případu sdělování děl v zubařském kabinetu [2], kde Soudní dvůr již dříve rozhodl v neprospěch kolektivního správce. Vnitrostátní soud se proto obrátil na Soudní dvůr s předběžnými otázkami, jejichž smyslem bylo, zda je třeba případ v původním řízení posuzovat jako sdělování chráněných děl „nové veřejnosti“ a v souvislosti s tím, zda je možné požadovat spravedlivou odměnu za sdělování chráněných děl.

Soudní dvůr uvedl, že předložené otázky je třeba zkoumat ve vzájemné souvislosti a jejich smyslem je, zda byla v posuzovaném případě dotčena autorská práva a zda šlo o sdělování chráněných děl veřejnosti. Soudní dvůr připomenul, že dle ustanovení článku 8 odst. 2 směrnice č. 2006/115 má uživatel povinnost zaplatit spravedlivou odměnu a z tohoto

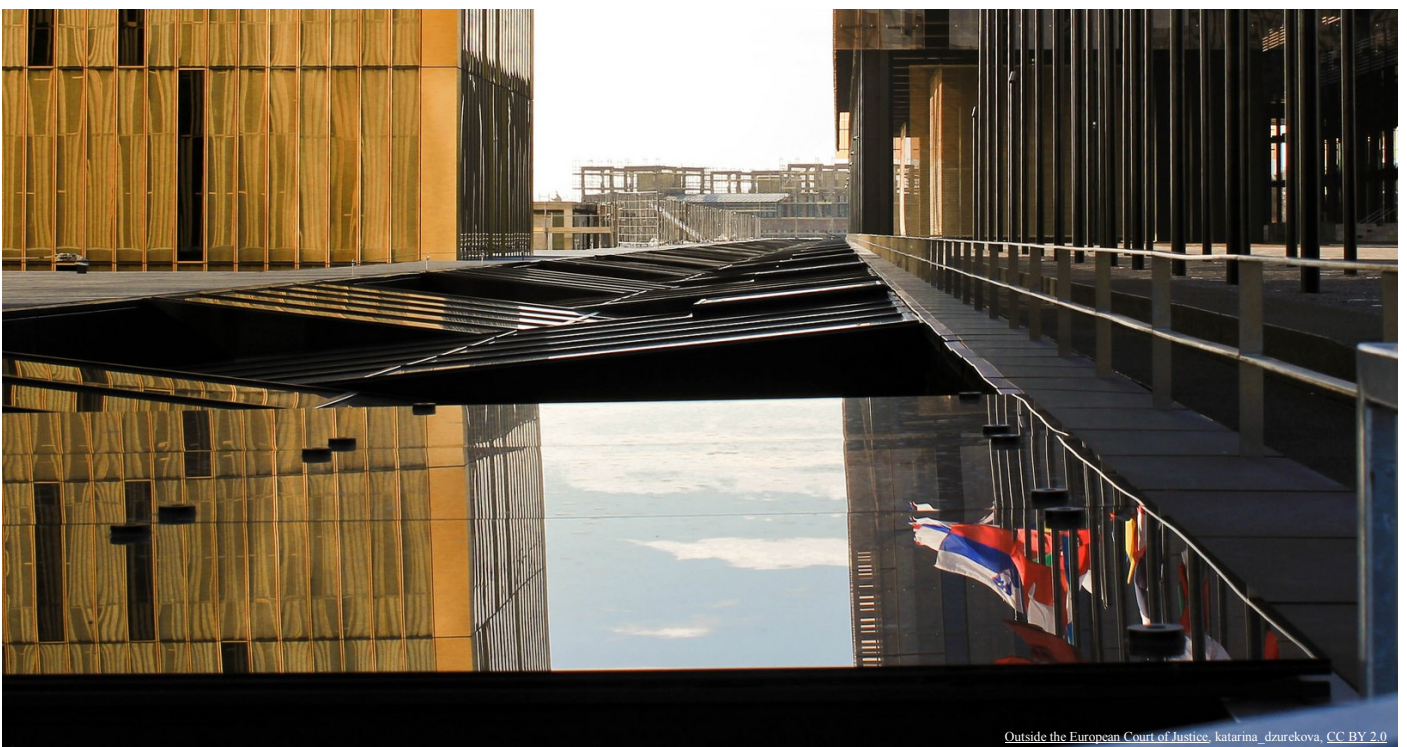
pravidla nejsou dány žádné výjimky. Ve světle toho je pak třeba vykládat rovněž ustanovení čl. 3 odst. 1 směrnice č. 2001/29, kterým nemůže být čl. 8 odst. 2 směrnice č. 2006/115 dotčen. V rámci jednotnosti a soudržnosti unijního právního řádu musí být pojmu „sdělování veřejnosti“ udělen jednotný význam, přičemž příslušné pojetí vyjádřené v obou směrnicích spolu úzce souvisí. Sdělování díla veřejnosti je tak třeba dle Soudního dvora chápat v širokém smyslu jako jakékoliv zprostředkování chráněných autorských děl, přičemž je třeba, aby byly splněny dvě podmínky, a to sdělování díla „veřejnosti“ a sdělování „nové veřejnosti“. V tomto kontextu pak může hrát roli i vnímavost příslušné veřejnosti k dílům v konkrétním případě, což se mimo jiné projevilo i v rozsudku Soudního dvora ohledně sdělování děl v prostorách zubařského kabinetu.

Na základě uvedených skutečností Soudní dvůr uzavřel, že v posuzovaném případě ke sdělování chráněných děl „nové veřejnosti“ došlo a toto sdělování probíhalo v rámci podnikatelské činnosti žalovaného, čímž mohlo přispět ke zvýšení atraktivity zařízení pro klienty a představovalo tak pro žalovaného konkurenční výhodu. Jde o další rozsudek, ve kterém měl Soudní dvůr možnost vyjádřit se k problematice spravedlivé odměny za užití autorsky chráněných děl sdělovaných v prostorách spojených s poskytováním zdravotních služeb. Dále tak rozvíjí většinou dosavadní rozhodovací praxi v zásadě spojenou s restriktivním výkladem výjimky z odvodů kolektivnímu správci.

Jan Bena

[1] Např. český případ v rozsudku Soudního dvora ze dne 27. 2. 2014 ve věci C-351/12 OSA proti Léčebným lázním Mariánské lázně.

[2] Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. 3. 2012 ve věci C-135/10 SCF proti Del Corsovi.

Outside the European Court of Justice, katarina_dzurekova, CC BY 2.0

Z judikatury ESLP

Věc Avotiņš proti Lotyšsku (stížnost č. 17502/07)

Velký senát ESLP se v rozsudku ze dne 23. 5. 2016 ve věci Avotiņš proti Lotyšsku, zabýval posouzením vzájemného vztahu unijního práva a systému Úmluvy. Rozhodnutí navazuje na předchozí judikaturu ve věcech Bosphorus [1] a Michaud [2]. Výsledek tohoto řízení vzbuzoval pozornost zejména s ohledem na zaznívající názory, že původní závěr ESLP o domněnce ekvivalentní ochrany lidských práv ze strany unijního práva by mohl být ohrožen negativním postojem Soudního dvora Evropské unie stran přistoupení k Úmluvě [3]. Zdá se, že samotný případ Avotiņš tyto obavy zatím nepotvrzuje. Rozsah odůvodnění ESLP však může skutečně naznačovat jistý posun ve směru k podrobnějšímu zkoumání dopadů aplikace unijního práva na dodržování závazků smluvních států plynoucích z Úmluvy.

Stěžovatelem v dané věci byl lotyšský státní příslušník, který v roce 1999 formou notářského zápisu uznal dluh vůči kyperské obchodní společnosti F. H. Ltd ve výši celkem 100 000 USD. Součástí notářského zápisu byla prorogační doložka, podle níž všechny spory související s daným zápisem měly být rozhodovány kyperskými soudy. Stěžovatel před ESLP namítal, že uznání kyperského rozhodnutí vydaného na základě uvedené prorogační doložky na základě ustanovení nařízení Brusel I [4] v Lotyšsku porušilo jeho právo na spravedlivé soudní řízení podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Stěžovatel zejména tvrdil, že nebyl zpraven o zahájení a výsledku soudního řízení na Kypru a z toho důvodu rozhodnutí lotyšských soudů o uznání kyperského soudního rozhodnutí zasáhlo do jeho práva na spravedlivý proces. Velký senát ESLP se většinou hlasů (16:1) s argumentací stěžovatele neztotožnil, když potvrdil rozhodnutí malého senátu, že v případě stěžovatele k zásahu do lidských práv nedošlo.

ESLP zdůraznil, že smluvní státy jsou i v případech, kdy aplikují právo Evropské unie, vázány závazky, které na sebe vzaly přistoupením k Úmluvě. Při přezkumu, zda tyto závazky byly skutečně dodrženy, pak ESLP vychází z právní domněnky o ekvivalenci ochrany lidských práv poskytované unijním právem a systémem Úmluvy. Aplikace této domněnky na jednání smluvního státu je ovšem možná pouze v případech, kdy tento stát nedisponoval žádným prostorem pro uvážení stran aplikace unijního práva a v případě, že využil dozorné mechanismy, které

poskytuje Evropská unie (typicky předběžná otázka). I za této situace je ovšem třeba zkoumat, zda aplikace uvedené domněnky nevede k tomu, že ochrana lidských práv garantovaných Úmluvou je v konkrétním případě zjevně nedostatečná.

Pokud jde o aplikaci těchto zásad na případ stěžovatele, ESLP dospěl k závěru, že lotyšské soudy při uznání kyperského rozhodnutí pouze plnily své závazky plynoucí z unijního práva, přičemž stěžovatel neuplatňoval žádnou argumentaci, která by měla vést k podání předběžné otázky. Současně dle ESLP nebylo možno ani konstatovat, že ochrana práv garantovaných Úmluvou je v případě stěžovatele zjevně nedostatečná. ESLP poukázal na skutečnost, že podle kyperského práva je povinností soudů zrušit v případě podání opravného prostředku takové rozhodnutí, které bylo vydáno vůči účastníkovi řízení, který nebyl řádně zpraven o průběhu soudního řízení. Dle ESLP bylo zrušení kyperského rozhodnutí reálné i v případě stěžovatele, a to i přes relativně dlouhou dobu, která uběhla ode dne vydání dotčeného rozhodnutí. Navzdory této skutečnosti stěžovatel ovšem zůstal pasivní a rozhodnutí kyperského soudu opravným prostředkem nenapadl. Současně ESLP zdůraznil, že stěžovatel si již při podpisu notářského zápisu měl být vědom důsledků, k nimž může uznání dluhu ve spojení s prorogační doložkou vést. Měl se především zajímat o to, jakým způsobem bude případné soudní řízení na Kypru probíhat. Situaci, v níž se nachází, si proto svojí pasivitou zavinil převážně sám.

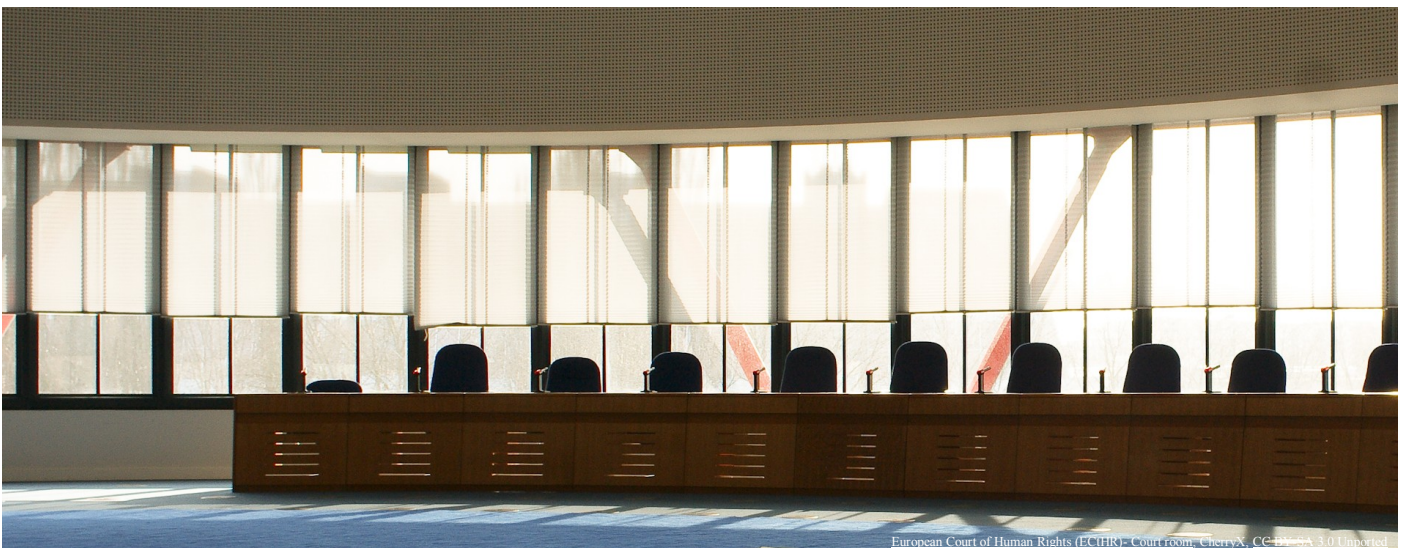
Dušan Sulitka

[1] Věc Bosphorus proti Irsku, č. 45036/98, rozsudek velkého senátu ze dne 30. 6. 2015.

[2] Věc Michaud proti Francii, č. 12323/11, rozsudek ze dne 6. 12. 2012.

[3] Johansen Stian Øby, EU law and the ECHR: the Bosphorus presumption is still alive and kicking - the case of Avotiņš v. Latvia. Dostupné z: <http://eulawanalysis.blogspot.cz/2016/05/eu-law-and-echr-bosphorus-presumption.html>.

[4] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. 12. 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Věc Bédat proti Švýcarsku (stížnost č. 56925/08)

Velký senát ESLP vydal dne 29. 3. 2016 rozsudek ve věci Bédat proti Švýcarsku týkající se svobody projevu v kontextu výkonu žurnalistického povolání. Svým rozhodnutím se odklonil od původního závěru malého senátu, a to konkrétně ve vztahu k hodnocení naplnění podmínky „nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti“.

Ve věci šlo o případ novináře, který v říjnu 2003 zveřejnil článek o trestním stíhání vedeném proti M. B., který byl vzat do vazby poté, co při dopravní nehodě svým vozidlem srazil několik chodců. Tři z nich zabil a dalších osm vážně zranil. Událost vyvolala ve Švýcarsku mnoho emotivních reakcí. Novinový článek stěžovatele obsahoval otázky, které dotčenému pokládala policie a vyšetřující soudce a také hodnocení osobnosti pachatele. Následně bylo proti stěžovateli na podnět státního zástupce zahájeno trestní stíhání z důvodu zveřejnění utajovaných informací. Stěžovatel byl odsouzen k odnětí svobody v délce 1 měsíce, později byl trest změněn na finanční pokutu.

ESLP v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že právo stěžovatele na svobodu projevu se dostalo v daném případě do kolize se stejně důležitým zájmem společnosti na ochraně utajovaných informací, které slouží k ochraně nezávislosti justice, efektivitě policejního vyšetřování, jakož i k ochraně presumpce nevinny. S odkazem na závěry vnitrostátních soudů ESLP uvedl, že způsob, jakým stěžovatel ve svém článku vykreslil M. B., nepřispíval k debatě veřejného zájmu, nýbrž mířil na uspokojení „nezdravé zvědavosti“ části veřejnosti. Stěžovatel popsal M. B.

ve velmi negativním světle, což mohlo mít vliv na rozhodování veřejných orgánů v průběhu policejního vyšetřování a následného soudního řízení. V tomto ohledu pak není dle ESLP podstatné, zda k takovému ovlivnění skutečně došlo, podstatným je, že s ohledem na charakter článku stěžovatele tato možnost existovala.

ESLP dále uvedl, že pozitivní závazky Švýcarska na poli čl. 10 Úmluvy omlouvaly použití nástrojů trestního práva. S ohledem na osobní charakter informací zveřejněných o M. B. a skutečnost, že se jednalo o osobu trpící duševními poruchami, vnitrostátní orgány oprávněně dospěly k závěru, že by nebylo na místě čekat, až tato osoba sama podá proti stěžovateli soukromoprávní žalobu.

K rozhodnutí velkého senátu byla uplatněna dvě odlišná stanoviska, která zpochybňují závěr velkého senátu stran „potřebnosti zásahu v demokratické společnosti“. Poukazují zejména na časovou vzdálenost mezi vydáním článku stěžovatele a soudním rozhodnutím ve věci M. B., kdy se dle jejich názoru nelze domnívat, že činnost stěžovatele mohla jakkoliv ohrozit nezávislost rozhodování vnitrostátních orgánů o tomto případě. Disentující soudci doplnili, že ochrana novinářské svobody byla tradičně v judikatuře ESLP velmi silně chráněna. Rozhodnutí ve věci Bédat proti Švýcarsku tak jde proti této rozhodovací praxi.

Dušan Sulitka

Court room of the European Court of Human Rights (ECtHR), autor neuveden, CC BY-SA 3.0 Unported

Aktuální žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Mezinárodní justiční spolupráce

Věc C-148/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Högsta domstolen (Švédsko) dne 14. 3. 2016 – Riksåklagaren v. Zenon Robert Akarsar

Rámcové rozhodnutí 2002/584 – evropský zatykáací rozkaz – oboustranná trestnost

Otázka se týká výkladu rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatykáacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy.

Může členský stát odmítnout výkon evropského zatykáacího rozkazu týkajícího se výkonu trestu odnětí svobody, který byl uložen jako jediný trest za několik činů, pokud jeden z těchto činů není trestný podle práva vykonávajícího členského státu a ve vystavujícím členském státu není možné připsat část trestu pouze některým trestným činům? Nejedná se přitom o trestný čin, na který se vztahuje čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí, vůči kterému se nemůže uplatňovat podmínka oboustranné trestnosti činu.

Věc C-171/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Rajonen sad Sofia (Bulharsko) dne 24. 3. 2016 – trestní řízení proti Trajanu Beškovi

Rámcové rozhodnutí 2008/675 – nové trestní řízení – způsob výkonu trestu

1)
Jak je třeba vykládat pojem „nové trestní řízení“, který je používán v rámcovém rozhodnutí Rady 2008/675/SVV ze dne 24. července 2008 o zohledňování odsouzení v členských státech Evropské unie v případě nového trestního řízení; musí tento výklad nutně souviset s konstatováním viny u spáchaného trestného činu, nebo se může týkat i řízení, ve kterém podle vnitrostátního práva druhého členského státu trest uložený přecházejícím rozsudkem zahrnuje jiný trest, nebo se musí zahrnout do jiného trestu, nebo musí být rozhodnuto o jeho samostatném výkonu?

2)
Je třeba čl. 3 odst. 1 ve spojení s bodem 13 odůvodnění rámcového rozhodnutí 2008/675/SVV vykládat v tom smyslu, že toto ustanovení nebrání vnitrostátním právním předpisům, podle kterých řízení týkající se zohlednění předchozího rozsudku vydaného v jiném členském státě nemůže být zahájeno na návrh odsouzené osoby, ale výlučně členským státem, ve kterém byl vydán předchozí rozsudek, nebo členským státem, ve kterém se vede nové trestní řízení?

3)
Je třeba vykládat čl. 3 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2008/675/SVV v tom smyslu, že nepřipouští, aby stát, který vede nové trestní řízení, změnil způsob výkonu trestu uloženého v členském státě, který vydal předchozí rozsudek, a to i v případech, kdy podle vnitrostátního práva druhého členského státu trest uložený přecházejícím rozsudkem zahrnuje jiný trest, nebo se musí zahrnout do jiného trestu, nebo musí být rozhodnuto o jeho samostatném výkonu?

Mezinárodní příslušnost

Věc C-169/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour du travail de Mons (Belgie) dne 25. 3. 2016 – Miguel José Moreno Osacar v. Ryanair Ltd

Příslušnost soudů – místo plnění pracovní smlouvy – mateřské letiště

Lze pojem „obvyklé místo plnění pracovní smlouvy“ stanovený v čl. 19 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, vykládat jako srovnatelný s pojmem „mateřské letiště“, jež je v příloze III nařízení Rady (EHS) č. 3922/91 ze dne 16. prosince 1991 definováno jako „místo, které provozovatel určí členu posádky, v němž člen posádky obvykle začíná a končí dobu služby nebo sérii dob služby a v němž provozovatel za normálních okolností není odpovědný za ubytování dotyčného člena posádky“, a to za účelem určení smluvního dotu (a tudíž příslušnosti jeho soudů), na jehož území zaměstnanec obvykle vykonává svou práci, jedná-li se o zaměstnance, který pracuje jako člen posádky ve společnosti podléhající právu některé ze zemí Unie, jež provozuje mezinárodní leteckou přepravu osob na celém území Evropské unie, pokud tento hraniční určovatel odvozený z „mateřského letiště“, které je chápáno jako „skutečné středisko pracovněprávního vztahu“ v tom smyslu, že zaměstnanec systematicky na takovém místě začíná a končí svůj pracovní den a organizuje si zde každodenně svou práci, a v jehož blízkosti se po dobu trvání smluvního vztahu skutečně usadil, má současně nejužší vazbu s určitým smluvním státem a poskytuje nejprůměřenější ochranu slabší straně smluvního vztahu?

Věc C-194/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Riigikohus (Estonsko) dne 7. 4. 2016 – Bolagsupplysningen OÜ, Ingrid Ilsjan v. Svensk Handel AB

Příslušnost soudů – internet – zveřejnění nesprávných informací

1)
Musí být čl. 7 bod 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 (1) ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vykládán v tom smyslu, že osoba, jejíž práva měla být porušena zveřejněním nesprávných informací o této osobě na internetu a neprovedením odstranění komentářů týkajících se této osoby, může u soudů každého členského státu, na jehož území jsou nebo byly přístupné informace zveřejněné na internetu, podat v souvislosti se škodou, která v daném členském státě vznikla, žalobu na opravení nesprávných informací a na odstranění komentářů porušujících její práva?

2)
Musí být čl. 7 bod 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vykládán v tom smyslu, že právnická osoba, jejíž práva měla být porušena zveřejněním nesprávných informací o této osobě na internetu a neprovedením odstranění komentářů týkajících se této osoby, může nároky na opravení informací, povinnost odstranit komentáře a náhradu hmotné škody, která vznikla zveřejněním nesprávných informací na in-

ternetu, pokud jde o celkovou škodu, která jí vznikla, uplatnit u soudů toho státu, v němž se nachází centrum jejích zájmů?

3)

V případě kladné odpovědi na druhou otázku: musí být čl. 7 bod 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vykládán v tom smyslu, že

— je nutno vycházet z toho, že centrum zájmů právnické osoby a tedy místo, kde jí vznikla škoda, je v tom členském státě, v němž se nachází její sídlo, nebo

— je nutno při určení centra zájmů právnické osoby a tedy místa, kde jí vznikla škoda, zohlednit všechny okolnosti, například sídlo a provozovnu této právnické osoby, sídlo jejích zákazníků a způsob, jakým uzavírá obchody?

Odpovědnost státu

Věc C-3/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Hof van beroep te Brussel (Belgie) dne 4. 1. 2016 – Lucio Cesare Aquino v. Belgische Staat

Odpovědnost – soudní rozhodnutí – povinnost položit předběžnou otázku

Musí být – s ohledem na použití judikatury vytvořené Soudním dvorem ve věci Köbler (rozsudek ze dne 30. září 2003, C 224/01) a Traghetti del Mediterraneo (rozsudek ze dne 13. června 2006, C 173/03), která se týká odpovědnosti státu za chybná jednání soudů, s nimiž je spojeno porušení unijního práva – za soud posledního stupně považován soud, jehož rozhodnutí není v rámci kasační stížnosti přezkoumáno, protože na základě použití vnitrostátního procesně právního pravidla existuje nevyvratitelná domněnka, že stěžovatel, který v kasačním řízení podal podání, vzal kasační stížnost zpět?

Je – i s ohledem na čl. 47 odst. 2 a čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv Evropské unie – slučitelné s čl. 267 třetím pododstavcem SFEU, že vnitrostátní soud, který je podle tohoto ustanovení Smlouvy povinen předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, návrh na její předložení zamítne pouze proto, že tento návrh byl podán v podání, které podle použitelného procesního práva nelze z důvodu jeho opožděného podání zohlednit?

Je nutno – v případě, v němž se nejvyšší řádný soud nezabývá návrhem na předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce – vycházet z toho, že se – i s ohledem na čl. 47 odst. 2 a čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv Evropské unie – jedná o porušení čl. 267 třetího pododstavce SFEU, pokud tento soud návrh zamítne pouze s odůvodněním, že otázka nebude předložena „[v]zhledem k tomu, že návrh je z důvodu, který je charakteristický pro řízení před Hof, nepřipustný“?

Ochrana spotřebitele

Věc C-96/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Juzgado de Primera Instancia n° 38 de Barcelona (Španělsko) dne 17. 2. 2016 – Banco Santander, S.A. v. Mahamadou Demba a Mercedes Godoy Bonet

Postoupení pohledávky – zánik dluhu – smluvní úroky

Je v souladu s unijním právem a konkrétně s článkem 38 Listiny

základních práv Evropské unie, článkem 2 C Lisabonské smlouvy, jakož i čl. 4 odst. 2, článkem 12 a čl. 169 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie praxe finanční instituce spočívající v postoupení nebo nabytí pohledávky, aniž může zaniknout dluh spotřebitele tím, že posledně uvedený zaplatí postupníkovu cenu, úroky i náklady?

Je tato praxe finanční instituce, která spočívá v nabytí dluhu spotřebitele za zanedbatelnou částku, aniž je spotřebitel o tom uvědomen nebo aniž s tím souhlasí, která není uvedena ve všeobecných podmínkách nebo ve zneužívající doložce uložené ve smlouvě a která neumožňuje spotřebiteli, aby se účastnil této operace tím, že vykoná své právo na odstoupení od smlouvy, v souladu se zásadami uvedenými ve směrnici Rady 93/13 ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách a v širším kontextu se zásadou efektivity, jakož i s čl. 3 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 této směrnice?

Je za účelem zajištění ochrany spotřebitelů a uživatelů a dodržování judikatury, která jí zakotvuje, stanovení kritéria, že v úvěrových smlouvách bez skutečné záruky uzavřené se spotřebiteli je doložka, která není sjednána a která stanoví míru úroků z prodlení překračující o více než dva procentní body míru smluvních úroků, zneužívající, v souladu s unijním právem, se směrnicí Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách, a konkrétně s jejím čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1?

Je za účelem zajištění ochrany spotřebitelů a uživatelů a dodržování judikatury, která jí zakotvuje, stanovení důsledku, že smluvní úroky nadále běží až do úplného splacení dluhu, v souladu s unijním právem, směrnicí Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách, a konkrétně s jejím čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1?

Právo duševního vlastnictví

Věc C-177/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Augstākā tiesa (Lotyšsko) dne 29. 3. 2016 – Biedrība „Autortiesību un komunikāsanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība“ v. Konkurences padome

Správa autorských práv – odměna – nepřiměřená cena

1)

Je čl. 102 [druhý pododstavec] písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie použitelný ve sporu, jehož předmětem jsou sazby stanovené vnitrostátním správcem autorských práv, pokud tento správce rovněž vybírá odměny za díla zahraničních autorů, přičemž sazby stanovené pro tyto odměny mohou odrazovat od užívání těchto děl v dotčeném členském státě?

2)

Je třeba mít za to, že pro účely vymezení pojmu „nepřiměřené ceny“, který je uveden v čl. 102 [druhém pododstavci] písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie, je v oblasti správy autorského práva a práv s ním souvisejících vhodné a dostatečné – a v jakých případech – porovnat ceny (sazby) uplatňované na dotčeném trhu s cenami (sazbami) uplatňovanými na sousedních trzích?

3)

Je třeba mít za to, že pro účely vymezení pojmu „nepřiměřené ceny“, který je uveden v čl. 102 [druhém pododstavci]

písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie, je v oblasti správy autorského práva a práv s ním souvisejících vhodné a dostatečné použít ukazatel parity kupní síly vyplývající z hrubého domácího produktu?

4)

Musí se porovnání sazeb provést jednotlivě pro každý segment sazeb nebo v souvislosti s průměrnou výší sazeb?

5)

Při jak vysokém rozdílu sazeb zkoumaných v souvislosti s pojmem „nepřiměřené ceny“, který je uveden v čl. 102 [druhém pododstavci] písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie, se má mít za to, že hospodářský subjekt zaujímající dominantní postavení musí prokázat, že jím uplatněné sazby jsou přiměřené?

6)

Jaké informace mohou být rozumně požadovány od hospodářského subjektu, má-li prokázat, že sazby týkající se děl chráněných autorským právem jsou přiměřené ve smyslu čl. 102 [druhého pododstavce] písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud nelze určit cenu těchto děl tak jako v případě výrobků hmotné povahy? Jedná se výlučně o administrativní náklady daného správce autorských práv?

7)

Je v případě porušení práva hospodářské soutěže namístě, aby při určení výše pokuty byly z obratu správce autorských práv vyloučeny odměny, které tento hospodářský subjekt vyplatil autorům?

Věc C-689/15: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Oberlandesgericht Düsseldorf (Německo) dne 21. 12. 2015 – W. F. Gözze Frottierweberei GmbH a Wolfgang Gözze v. Verein Bremer Baumwollbörse

Značka důvěry – zrušení – pravidelná kontrola kvality

Může být užívání individuální ochranné známky jako značky důvěry chápáno jako užívání ochranné známky ve smyslu čl. 9 odst. 1 a čl. 15 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství, pro zboží, pro které je užívána?

V případě kladné odpovědi na první otázku: Má být taková ochranná známka prohlášena za neplatnou podle čl. 52 odst. 1 písm. a) ve spojení s čl. 7 odst. 1 písm. g) nebo za zrušenou v případě obdobného užívání čl. 73 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství, pokud majitel ochranné známky pravidelnými kontrolami kvality u nabyvatele licence nezajišťuje soulad s očekávanými kvalitou, kterou s označením spojuje veřejnost?

Věc C-93/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Audiencia Provincial de Alicante, Sección octava (Španělsko) dne 15. 2. 2016 – The Irish Dairy Board Cooperative Limited v. Tindale & Stanton Ltd España, S.L.

Nebezpečí záměny – pozdější označení – pokojná koexistence

Existuje-li nebezpečí záměny, kvůli němuž by majitel ochranné známky Společenství mohl za předpokladů stanovených v témže ustanovení zakázat třetí straně užívání nějaké značky v obchodním styku bez jeho souhlasu, lze čl. 9 odst. 1 písm. b) Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství vykládat v tom smyslu, že umožňuje vyloučit nebezpečí záměny tehdy, když starší ochranná známka Společenství díky toleranci jejího majitele roky pokojně koexistovala

v členských státech Unie s podobnými vnitrostátními známkami, takže absence nebezpečí záměny se s ohledem na jednotnou povahu ochranné známky Společenství z těchto dvou členských států přenese na další členské státy nebo na Unii jako celek?

Je za předpokladů uvedených v předchozím odstavci možné při hodnocení nebezpečí záměny zohlednit geografické, demografické, hospodářské či jiné okolnosti dané ve státech, kde došlo ke koexistenci, s ohledem na to, že neexistence nebezpečí záměny v těchto státech by se mohla přenést do třetího státu nebo do celé Unie?

Pokud jde o požadavek stanovený v odst. 1 písm. c) čl. nařízení o ochranné známce Společenství, lze jej vykládat v tom smyslu, že v případě, kdy starší ochranná známka koexistovala se sporným označením po určitý počet let ve dvou členských státech Unie bez námitek majitele starší ochranné známky, může se tato tolerance jejího majitele ve vztahu k užívání pozdějšího označení v těchto dvou státech rozšířit na zbytek území Unie pro účely určení přítomnosti řádného důvodu užívání pozdějšího označení třetí stranou, a to z důvodu jednotné povahy, kterou ochranná známka Společenství má?

Rozhodné právo

Věc C-54/16: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunale Ordinario di Venezia (Itálie) dne 29. 1. 2016 – Vynils Italia SpA, v úpadku, v. Mediterranea di Navigazione SpA

Odporovací žaloba – poškozující úkon – námitka

Zahrnuje „důkazní břemeno“, které podle článku 13 nařízení 1346/2000 spočívá na osobě, která měla užitek z úkonu, který poškodil všechny věřitele, a to v souvislosti s návrhem zamítnout odporovací žalobu proti tomuto úkonu podle ustanovení lex fori concursus, povinnost vznést v zákonné lhůtě podle podmínek procesního práva místa soudu procesní námitku v užším slova smyslu, a při prokázání existence dvou předpokladů, které se vyžadují v témže ustanovení?

Nebo

Lze článek 13 nařízení 1346/2000 použít v případě, když se dotčený účastník domáhá jeho použití v průběhu řízení, a to i po uplynutí lhůty k podání procesních námitek podle procesního práva místa soudu, nebo i ex officio, za podmínky, že dotčený účastník poskytl důkaz, že poškozující úkon podléhá lex causae jiného členského státu, jehož právo neumožňuje napadnout úkon v konkrétním případě žádným prostředkem?

Musí být odkaz na lex causae podle článku 13 nařízení 1346/2000 v souvislosti s rozhodnutím, zda „toto právo nepřipouští v daném případě žádný prostředek napadení tohoto právního úkonu“, vykládán v tom smyslu, že dotčený účastník musí prokázat, že v daném případě lex causae obecně a teoreticky nestanoví žádný prostředek napadení úkonu jako je poškozující úkon projednávaný v daném případě – platba smluvního dluhu – nebo v tom smyslu, že dotčený účastník musí prokázat, že pokud lex causae připouští napadení úkonu tohoto druhu, nejsou v praxi splněny podmínky – odlišné od podmínek stanovených lex fori concursus –, aby oprávněmu prostředku mohlo být v projednávaném případě vyhověno?

Lze režim námitek stanovený v článku 13 nařízení 1346/2000 – s ohledem na cíl ochrany dobré víry, kterou účastníci vkládají do stability úkonu podle lex causae - použít i tehdy, když mají smluvní strany sídlo ve stejném smluvním státě, jehož právo se tedy podle očekávání stane lex fori concursus v případě úpadku jedné z nich, a strany prostřednictvím smluvní doložky o volbě práva jiného smluvního státu svěří zrušení úkonů provádějících dotčenou smlouvu použití kogentních pravidel lex fori concursus stanovených na ochranu zásady par condicio creditorum, k újmě všech věřitelů v případě úpadku?

Musí být čl. 1 odst. 1 nařízení č. 593/2008 vykládán v tom smyslu, že „případy kolize právních řádů“ pro účely použitelnosti nařízení zahrnují i případ smlouvy o námořním pronájmu uzavřené v členském státě mezi společnostmi se sídlem v tomtéž členském státě, s doložkou o volbě práva jiného členského státu?

V případě kladné odpovědi na čtvrtou otázku, musí být čl. 3 odst. 3 nařízení č. 593/2008 ve spojení s článkem 13 nařízení č. 1346/2000 vykládán v tom smyslu, že rozhodnutím stran podrobit smlouvu právu členského státu odlišného od státu, ve kterém jsou soustředěny „všechny ostatní prvky významné pro situaci“, není dotčeno použití kogentních předpisů práva tohoto členského státu použitelných jako lex fori concursus na nezrušitelnost úkonů provedených předtím, než došlo k úpadku k újmě všech věřitelů, přičemž tak má přednost před doložkou o osvobození stanovenou v článku 13 nařízení 1346/2000?

Katarína Deáková a Jan Bena

The emblem of the Court of Justice of the European Union, Ssolbergj, CC BY-SA 3.0

European Court of Justice (ECJ) in Luxembourg, Cédric Paisney, CC BY 2.0 Generic

Monitoring odborné literatury

Vážení čtenáři,

v pravidelném monitoringu Vám přinášíme výběr článků z evropského a mezinárodního práva. Za pozornost tentokrát stojí kupř. článek k problematice mezinárodní pravomoci soudů ve sporech proti spotřebiteli (Koryntová, Šimek, Pražák, Právní rozhledy č. 8/2016) nebo informace o nové směrnici posilující určité aspekty presumpce nevinny a práva být přítomen jednání před soudem (Gážiová, Laciak, Justičná revue č. 3/2016). Zájemcům o judikaturu Evropského soudu pro lidská práva dáváme do pozornosti článek týkající se jejího působení na národní právní řády (Petrov, Jurisprudence č. 1/2016).

Přejeme Vám příjemné čtení.

Oddělení analytiky a srovnávacího práva

System evropského práva

Honusková, V. Evropské azylové právo na rozcestí. Jurisprudence č. 2/2016.

Svobodová, M. K úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii a fungování mechanismu předběžného varování. Jurisprudence č. 1/2016.

Svobodová, M. Ochrana proti nečinnosti orgánů Evropské unie. Právní rozhledy č. 7/2016.

Evropské civilní právo

Forejtová, M.; Šlejharová, M. Nová právní úprava v dědických věcech s mezinárodním prvkem. Bulletin advokacie č. 3/2016.

Koryntová, T.; Šimek, J.; Pražák, P. Mezinárodní pravomoc soudů ve sporech proti spotřebiteli. Právní rozhledy č. 8/2016.

Ondřejová, D. Agresivní obchodní praktiky podle tzv. černé listiny směrnice č. 2005/29/ES. Bulletin advokacie č. 4/2016.

Mišúr, P. Evropská komise navrhla legislativní úpravu pro digitální smlouvy. Obchodněprávní revue č. 4/2016.

Mišúr, P. Evropská komise navrhla nová pravidla elektronického obchodu. Obchodněprávní revue č. 5/2016.

Mišúr, P. První část reformy systému ochrany ochranných známek EU vstoupila v platnost. Obchodněprávní revue č. 5/2016.

Evropské trestní právo

Gážiová, I.; Laciak, O. Nová smernica Európskeho parlamentu a Rady o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní. Justičná revue č. 3/2016.

Machová, M. Limity zásady „neznalosť práva škodí“ v slovenskom a českom trestnom práve. Justičná revue č. 2/2016.

Szabová, E. Eurojust versus Lisabonská zmluva alebo Eurojust ako budúci iniciátor vyšetrovania? Trestní právo č. 1/2016.

Ščerba, F. Rakouská právní úprava podmíněného prominutí trestu: inspirace pro české trestní právo, se zaměřením na sankcionování mladistvých. Trestní právo č. 1/2016.

Švarc, M. Klíčové výstupy pro rozvoj evropského trestního práva z březnové Rady pro spravedlnost a vnitřní věci. Trestněprávní revue č. 4/2016.

Záhora, J. Trestná zodpovednosť právnických osôb v Slovenskej republike – splnená úloha? Trestněprávní revue č. 6/2016.

Zeman, Š. Vývoj kriminality mládeže a jej sankcionovania v Slovenskej republike z pohľadu štatistik a aplikačnej praxe s akcentom na restoratívne riešenia. Trestněprávní revue č. 6/2016.

Evropský soud pro lidská práva

Petrov, J. Působení judikatury ESLP na národní právní řády: Role vnitrostátních orgánů. Jurisprudence č. 1/2016.

Scheu, H. Ch. Zákaz popírání genocidy a svoboda projevu. Jurisprudence č. 1/2016.

Věc Annen proti Německu (Zveřejňování jmen a adresy ordinace lékařů provádějících interrupce v letácích a na internetu). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 2/2016.

Věc Bouyidovi proti Belgii (Inzultace mladistvého policistou na policejní stanici). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 2/2016.

Věc Dilipak proti Turecku (Zahájení trestního stíhání představující omezení svobody projevu). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 2/2016.

Věc Jovanovic proti Švédsku (Odůvodněnost zásahu do rodinného života a trvání pěstounské péče). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 2/2016.

Věc Oliari a další proti Itálii (Registrované partnerství a manželství osob stejného pohlaví). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 2/2016.

- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva o stížnosti č. 22765/12 ve věci Apostu proti Rumunsku. Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek - výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva č. 1/2016.
- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva o stížnosti č. 23380/09 ve věci Bouyid proti Belgii. Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek - výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva č. 1/2016.
- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva o stížnosti č. 30123/10 ve věci Ferreira Santos Pardal proti Portugalsku. Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek - výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva č. 1/2016.
- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva o stížnosti č. 2361/13 ve věci G. S. proti Gruzii. Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek - výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva č. 1/2016.
- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva o stížnosti č. 37553/05 ve věci Kudrevičius a ostatní proti Litvě. Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek - výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva č. 1/2016.

Mezinárodní právo

Nový, Z. K tzv. evolutivní interpretaci mezinárodních smluv. Právní rozhledy č. 9/2016.

Dušan Sulitka, Katarína Deáková, Ivona Večerková, Jan Bena, Alžbeta Králová
Tel.: +420 541 593 437, +420 541 593 480, +420 541 593 343, +420 541 593 161
Fax: +420 541 593 561, email: international@nsoud.cz
Nejvyšší soud, ISSN 2464-8531

Názory uvedené v jednotlivých příspěvcích představují názory autorů, nikoliv oficiální stanoviska Nejvyššího soudu.